

FLOTTANS MÄN

KAMRATSKAP

ÖRLOGSTRADITION

SJÖFÖRSVAR

Nr 3 2022

FLOTTANS MÄN

Tidskrift för Flottans Mäns Riksförbund

Nr 3 aug 2022

Årgång 88

ISSN 0015-4431

Förbundets Högste Beskyddare:
AMIRALEN H.M KONUNG CARL XVI GUSTAF

Rikshedersordförande
Ewa Skoog Haslum, MARINCHEF

REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE:

Olle Melin - bmelinolle@gmail.com

Tel 070-530 01 77

Författarevägen 9, 371 63 LYCKEBY

GRAFISK FORMGIVNING:

Dag Åshage - epost: paul.assar@gmail.com

Fasanvägen 4, 373 43 RÖDEBY

TRYCKERI: Blockforum Stockholm

PRENUMERATION:

Kontakta kansliet. Kostnad 200 kronor/år. 4 nummer.

Kostnad lösnummer 60 kronor.

INFORMATION OCH ANNONSSANSVARIG:

Bo Schagerberg, 070-521 44 39

bo.sch@bredband.net

ANNONSER:

Kontakta Anne-Louise Fröding, 054-86 06 83, 070-522 14 73

Epost: annelouise.froding@gmail.com

KANSLI:

Teatergatan 3, 111 48 Stockholm

Tel: 076-7786870

Öppet tisdagar 09-16

Internet: www.flottansman.se

Adress e-post: riksförbundet@flottansman.se

PLUSGIRONUMMER:

Riksförbundet: 5 88 19-4

Stora Tratten 35 80 22-2

FLOTTANS MÄNS RIKSFÖRBUND

Ordförande: Konteramiral Thomas Engevall

Tel: 070-588 75 89

Vice ordförande: Örlogskapten Göran Löfgren

Tel: 070-495 80 14

Förbundssekreterare:

Krister Hansén tel 070-381 03 12

kristerh@flottansman.se

Kanslichef: Örlogskapten Lennart Bresell

Tel kansliet: 076-778 68 70 Tel hem: 070-774 31 83

lennartbresell8@gmail.com

STORA TRATTEN (Arrendator LoF Stockholm)

PL 326, 130 25 Ingmarsö Tel: 070-20 30 743

Telefontid juni-augusti 09-10, 17-18

Ur innehållet:

Ledaren	3
3.sjöstridsflottiljen	4
4.sjöstridsflottiljen	5
Sjöstridsskolan	6-7
Marindagen	8-10
En marin för Sverige	11
Vikens sjöfartsmuseum	12

Ny fana till amf 4

13

Stapelbäddsceremoni	14
Tjustrs Båtmanskompani	15

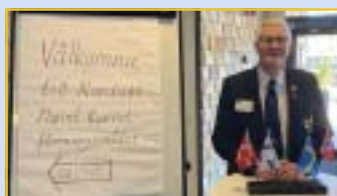
Marinen 500 år på Stadshuset

16-18

ISA	
Ubåtsmöte i Karlskrona	19
Vad en gammal bild kan berätta	21
Veterandagen	22-23
Hemsö fästning	24-25

Nordiska marinmötet

28-29

Marinen 500 år

31-39

Omslagsbild:

HM Konung Carl XVI Gustaf gör honnör för fartygsparaden. Till vänster prins Carl-Philip. Till höger en av kungens adjutanter, överstelöjtnant Jonas Hassel.

Foto Maja Hansson Försvarmakten

Nummer 4 2022 utkommer i dec. Manusstopp den 15 nov. och för lokalföreningar 10 nov.

En spännande höst väntar!

När dessa rader skrivs, står firandet av Marinen 500 år i Karlskrona precis framför dörren med huvudfokus på lördag den 13 augusti och därefter följer Göteborg och Malmö. Evenemangen i Karlskrona och de som förevarit i Lübeck, Stockholm och Söderköping, beskrivs mer detaljerat i andra artiklar i detta nummer.

Firandet har, som alla förstår, i viss mån fått anpassas till det rådande omvärldsläget. Aktiviteter som "öppet skepp" för allmänheten, besök inne på marinens basområden och likande har inte varit möjliga att genomföra av säkerhetsskäl. Men, detta till trots, har det, när man lägger ihop alla olika aktiviteter, som marinen själv ansvarat för och andra initiativ, som tagits, varit en imponerande uppslutning, som visats. Jag rekommenderar alla läsare av denna tidning att utöver artiklarna i sig gå in på hemsidorna hos Marinmuseum, Sjöhistoriska och Försvarsmakten och ta del av det rika underlag, som finns där, såväl artiklar men också väldigt många filmer med högt professionellt innehåll, som beskriver marinens historia. Det är bara att söka på "Marinen 500 år", när man är på plats och "klicka sig vidare".

Egentligen tycker jag det är fantastiskt, att vi ändå klarar av att genomföra detta, trots att vi har ett pågående krig i Europa, som vi inte vet, var det slutar eller hur det utvecklas. Det har nu gått snart ett halvår, sedan Ryssland inledde sitt anfallskrig mot Ukraina och inget pekar på, att kriget ska ta slut inom någon form av närtid. På grund av det är vi på god väg att bli medlemmar av NATO. Det svenska politiska systemet har enats om, att försvarsutgifterna ska öka till 2 % av BNP snarast möjligt. I dagens penningvärde motsvarar 2 % av BNP cirka 110 miljarder kronor. I år är anslaget cirka 70 miljarder. Hur ekonomin ska fördelas är dock inte bestämt än. ÖB har av politiken fått uppgiften, att den 1 november ge sitt förslag till, hur medlen ska nyttjas och vilken förmåga och vilka förband, som ska utgöra morgondagens försvarsmakt.

I morgondagens försvarsmakt finns också morgondagens marin. Att stötta Marinchefen i den argumentation, som ständigt pågår, blir därför fortsatt väldigt viktigt. Saxat ur Riksförbundets stadgar § 2 **Ändamål** framgår bl.a. att "Riksförbundet ska..... genom samhällskontakter i övrigt sprida upplysning om marinens uppgifter, verksamhet och utveckling inom ramen för totalförsvaret genom sin försvarsbefrämjande verksamhet,...". Ta därför alla chanser att på ett positivt men tydligt sätt argumentera för behoven av en starkt marin inom morgondagens försvar.

Det är omöjligt att låta bli att dra några paralleller och slutsatser av, vad som sker i Ukraina, vilket också utgör en god grund för ovanstående argumentation.

1. Flödena av gods och råvaror till och från landet måste hållas igång. Detta innebär, att inte minst import och export, som sker genom våra större hamnar, primärt på västkusten men även på ostkusten, är av livsviktig betydelse.

2. Att undvika att Ryssland vid ett angrepp på Sverige etablerar sig på land i större omfattning, måste vara ett mycket högt prioriterat mål. Bilderna från Cherson, Mariupol m.fl. helt sönderskjutna städer talar sitt tydliga språk.

3. För de fientliga enheter som, trots våra ansträngningar etablerar sig på land, måste vi ha en förmåga att slå ner dem och i förlängningen kasta ut dem i havet.

Sammantaget leder detta för mig, att vi behöver en välbalanserad försvarsmakt, där en stark marin och ett starkt flygvapen primärt måste klara punkt 1 och 2 och där en stark och kompetent armé med tillhörande hemvärn har sin primäruppgift i punkt 3.

Detta måste vi ha egna förmågor till oaktat ett NATO-medlemskap, för NATO, trots sina ömsesidiga försvarsgarantier, ställer också krav på att man också ska kunna hjälpa sig själv.

Att hjälpa till att skapa förståelse för dessa behov är en av våra uppgifter men, med den kamratförening vi är, så ska vi inte glömma bort att ha trevligt, när det görs möjligt och umgås i övrigt på olika typer av aktiviteter. Kamratskap och möjligheten att ha både trevligt och roligt, är grunden för att engagera sig i en kamratförening. Man är med för att det är kul – annars är man inte med alls!

Med andra ord, ta chansen till kamratligt och roligt umgänge inom Flottans män under kommande höst!

3. sjöstridsflottiljen

Baltops 22 – viktigare än någonsin

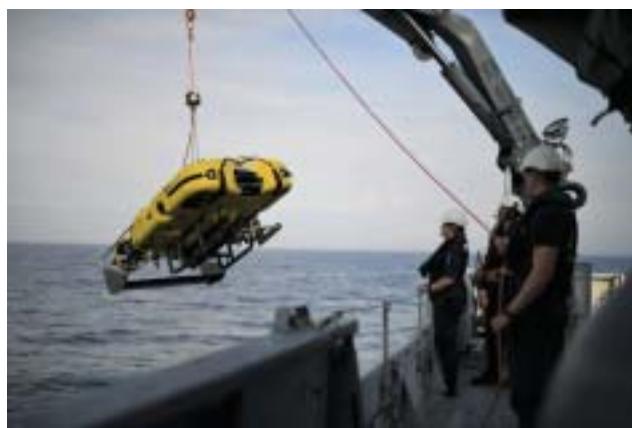
Marinövning Baltops genomfördes för 51:a gången i början av juni i Östersjön. Det svenska avtrycket i årets övning var större än på länge med flertalet avancerade övningsmoment, som genomfördes på svensk mark, på svenskt vatten och i svenskt luftrum.

Sverige deltog med ubåt, två Visbykorvetter, två minröjningsfartyg, fyra stridsflygplan, två helikoptrar och drygt 500 medarbetare från Marinstaben, 1.ubåtsflottiljen, 3.respektive 4.sjöstridsflottiljen, Stockholms amfibieregemente, Marinbasen, Sjöstridsskolan, P 18, K 3, A 8, F17 samt Helikopterflottiljen.

Syftet med Sveriges medverkan i övningen var detsamma som alltid, nämligen att öka den svenska marinens förmåga att delta i multinationella insatser. I övningar som Baltops övar vi detta genom att genomföra integrerade operationer tillsammans med andra nationer. Kriget i Ukraina har på ett obarmhärtigt sätt visat på vikten av ett starkt försvar och att svenskt samarbete med andra nationers försvarsmakter måste fortsätta att stärkas.

Jimmie Adamsson

Foto 3.sjöstridsflottiljen och US Navy

4. sjöstridsflottiljen

Fullt upp vid 4.sjöstridsflottiljen

Sommaren har till stor del passerat och för flottiljens personal har den inneburit såväl arbete som ledighet. En sommar, som till del inte liknat någon tidigare sommar, då kriget i Ukraina fortgår, samtidigt som nation efter nation godkänner Sveriges och Finlands medlemsansökan till NATO. Detta har påverkat flottiljens verksamhet, då andra staters marina intresse och närvaro i Östersjön har ökat, inte minst från NATO-nationer. Flottiljen har hanterat detta inom ramen för den ständigt pågående sjöövervakningsoperationen och därmed har personalen varvat semester och ledighet med tid till sjöss. När vi går till sjöss med våra fartyg inom ramen för sjöövervakningsoperationen syftar det till, att vi ska finnas på plats längs våra kuster, där det behövs och bidra till den marina lägesbilden. Det blir mycket tid borta från vänner och familj, men det är just detta, vi är till för, att upprätthålla och värna den svenska suveräniteten. Därmed tryggar vi vår frihet.

Bland alla nationer, vi möter, finns det ett land, som sticker ut vid flottiljen. Detta är Finland. Finland och den finska marinen är idag en naturlig del att samarbeta och öva med, när flottiljens fartyg är till sjöss. Detta samarbete har ytterligare stärkts under våren. Därmed var det extra hedrande att, vid dagen för den svenska och finska ansökan om NATOmedlemskap, få välkomna H.M. Konungen, Finlands president, prins Carl Philip samt överbefälhavaren till flottiljen och *HMS Helsingborg*. Under besöket ombord på *HMS Helsingborg* kunde vi visa besökarna den förmåga, som fartygen innehar och hur vi interagerar med finska sjöstridsenheter. Ett besök, som verkligen visar, hur nära vi står varandra som nationer men också som organisationer och sjömän.

Att Marinen firar 500-år runt om i landet har nog undgått få i den marina kretsen och flottiljen har deltagit på flera platser. I slutet av maj ansvarade flottiljen för firande som genomfördes i Härnösand, vilket blev en uppskattad och välbesökt tillställning. Extra glädjande var, att vi hade möjligheten att förtöja *HMS Härnösand* i staden.

Firandet i Söderköping inleddes med en intern kapprodd i Göta kanal, som arrangerades av flottiljen genom Röjdykardivisionens försorg. Kapprodden avslutades med att den svenska flaggan lämnades över till ceremonin i Söderköping. Vidare deltog flottiljen, när firandet kom till Stockholm under nationaldagshelgen. Där förtöjde våra fartyg *HMS Ven* och *HMS Helsingborg*, samtidigt som besättningarna förberedde sitt deltagande i övningen BALTOPS 22.

Med detta sagt har det inte varit brist på arbete vid förbandet och glädjande nog har vi äntligen haft möjlighet att få möta allmänheten efter två år av pandemi. Detta är mycket viktigt, inte enbart för att vi firar 500-år, utan även då ett försvar av Sverige tar sin utgångspunkt i försvarsviljan och den folkliga förankringen, något som visat sig i det ännu pågående kriget i Ukraina.

Robert Schöllin

Tf chef 4.sjöstridsflottiljen

75-årsjubileum

Ombord på Falken. I bakgrunden Gladan

Samtidigt, som Marinen firar sitt 500-årsjubileum passar marinens seglande fartyg, skonerterna *Gladan* och *Falken*, på att fylla 75 år.

Måndagen den 13 juni genomfördes traditionsenlig jubileumssegling i Stockholm.

HMS Gladan kom till Stockholm direkt från sin expedition i Medelhavet och runt Kanarieöarna. *HMS Falken* kom ut från generalöversyn och kommer till hösten påbörja sin expedition söderut.

Våren 2020 avbröt *HMS Gladan* sin expedition söderöver i förtid och gick direkt från Santa Cruz, Teneriffa till Karlskrona med endast ett kort stopp i Lissabon, detta kopplat till Covid-19. *HMS Falken* ställde in sin resa sydvart hösten 2020 av samma skäl.

Idag bedrivs utbildning med kadetter från officersprogrammet (OP) och Specialistofficersutbildningen (SOU) samt för gymnasister.

Samtliga i fartygens nyckelbesättning är anställda och utgörs av; Fartygschef, Sekond, 2.officer, 3.officer, Brass 1.skeppare, 2.skeppare, 3.skeppare, 4.skeppare eller Timmerman, Köksmästare, 1.kock och 2.kock. Vid expedition söderöver förstärks besättningen med en Fartygläkare.

Jubileumsdagen den 13 juni genomfördes en dagssegling på Stockholms ström bort mot Fjäderholmarna. Öst-

Sjöstridsskolan

ra brobänken på Skeppsholmen var bokad för på- och avmönstring. Här skedde genomgång, fördelning till fartyg och gruppfotoografering, innan det bar ut på Strömmen.

Så här beskriver de båda fartygscheferna dagen:

Hurra! Vilken dag vi haft. Skonerterna firade sitt 75-årsjubileum med ett styvt 50-tal deltagare från förr. Vi hade bland annat Anders Friberg, elev 1948 och Jan Bring, elev 1949 med bland gästerna (båda sedermera fartygschefer), båda runt de 90 idag. Passande nog seglade båda fartygen loss från Östra brobänken på Skeppsholmen endast ett stenkast från platsen, där de byggdes 1946/47 på dåvarande Stockholms Örlogsvarv.

Vi slörkryssade ut på Strömmen och bort mot Fjäderholmarna. Unga som äldre deltog i allt arbete ombord och takterna satt i. Efter traditionsenlig segelexercis av-

njöts stekt fläsk med potatis och löksås, vilket visade sig vara ett lyckokast. Många samtal utbyttes och många kramar delades ut. Att på detta sätt samla ”de gamle”, som förgyller livet för de yngre med anekdoter, är väldigt värdefullt för historien. Efter förtöjning bjöds på kaffe och godsaker. Alla såg fram mot 80-årsfirandet (sannolikt även det i Stockholm).

Thomas Falk, FC Falken

Johan Lyckemark, FC Gladan

Uppgifter från Försvarmaktens hemsidor

Redigerat av Olle Melin

Foto Försvarmakten

Anders Friberg,
90-årig veteran

Marinen 500-årsdag i Karlskrona

Stora människoskaror besökt dagen och platsen bjöd på fina möjligheter att följa förevisningarna till sjöss.

Marinen har vid flera olika tillfällen firat 500-årsdagen och nu har det varit Karlskronas tur. I det varma och fina sommarvädret samlades många människor för att uppleva både dagens och gårdagens flotta och marin.

På grund av det aktuella världsläget, var arrangemanget förlagt utanför Marinbasens område, en åtgärd som visade sig vara helt i linje med säkerhetstänket, men gav också besökarna en mer samlad bild och inte minst mycket goda möjligheter att följa uppvisningar till sjöss av både fartyg och flyg.

Alla, de jag frågade, var mycket nöjda och tyckte upplägget var fantastiskt bra och i många stycken bättre än, det skulle varit inne på basen. En mer nära koppling till Marinmuseum erhöles, då museet var inom promenadavstånd.

En stor och viktig del av verksamheten, var de arrangemang, som erbjöds till ungdomar i olika åldrar, allt ifrån teckna, prova på radiostyrd båt, minihinderbanan och sedan rekrytering av ungdomar till officersyrket.

En annan reflektion från de, som upplevt och deltagit i ett antal arrangemang av denna typ, slås av den professionalism, som kännetecknar dagens Försvarsmakt och Marin och inte minst från de många, yngre som förevisade sitt yrkesområde.

Foto Ingmar Elofsson

Ingmar Elofsson

Hans Assarsson berättar om museet för Rörligt Kustartilleri

Ekipagekompaniet på marinbasen hade en rad olika aktiviteter. Här kunde man bli fotograferad med blåkrage och rundmössa och örlogsflaggan i bakgrunden

Marindagen i Karlskrona

Flottans Män bedrev information om föreningen. Från vänster Bengt Mars, Bo Ringdahl, Lennart Håkansson, Stellan Andersson och Tomas Johansson.

Mycket folk var i rörelse och även Amiralitetsskyrkan drog till sig många besökare.

Göran Röcklinger och Thomas Hasselberg med bakgrund i Flottan och medlemmar i Flottans Män tyckte, att det var ett perfekt genomfört arrangemang och att det fungera mycket bra att ha det utanför marinbasens område.

HMS Vinga demonstrerar minröjning och undersökning med undervattensfarkost.

Minsveparen M20, som bedriver navigationsutbildning, besökte Karlskrona. Fartyget har två besättningar och från. maskinchef Urban Fasth, befälhavare Åke Foghammar, befälhavare Göran Ringqvist och maskinchef Tomas Kilström. I kommande nummer kan du läsa mer om M20 och verksamheten.

Saab Kockums visade mycket av sin materiel och speciella målarböcker var uppskattade av barnen.

Marinens ungdomsmusikkår ger konsert i Tolle båthamn.

Marindagen i Karlskrona

Röjdykarna bjöd på säkert en av Sveriges originellaste fiskdammar.

Hos marinbasens Ekipagekompani fanns möjlighet att köra radiostyrda båtar.

Under marindagen fanns möjlighet att köpa böcker, mat och glass och annat. En del tjänade pengar på andra sätt.

En helikopter 14 från 3. helikopterskvadron i Ronneby vinschar från bogserbåten Hercules.

Tre musikkårer gav konserter, Hemvärnets musikkår Blekinge, Marinens ungdomsmusikkår och Marinens musikkår. Den senare lockade till sig en ung dansös under Marinchefens och andras stora glädje.

Anders Svensson från Kalmarsunds Sjövärnsflottilj tillsammans med några av årets elever. Det har varit ett par tuffa år under pandemin, men nu är vi åter i full gång och intresset är stort berättar Anders

En Marin för Sverige

fortsättning från nr 2/2022

Vi fortsätter här artiklarna från Kungl Örlogsmannasällskapet om marinens framtid och vad gäller frågan om, hur marinen ska bemannas. Denna gång behandlas Reservofficerare. Observera att denna artikel är ett inlägg i debatten om marinens framtid.

Reservofficerare

Allmänt

Reservofficerssystemet ska säkerställa kompetensbehov, som varierar över tid i krigsförbanden och grundorganisationen. Det utgör en flexibel kostnadseffektiv del av personalförsörjningen, som är särskilt betydelsefull för organisationens förmåga att tillväxa. Med reservofficerare, som regelbundet tjänstgör, får marinen även möjlighet att nyttja civilt förvärvat kompetens och tillgång till nätverk utanför Forsvarsmakten.

Forsvarsmaktens reservofficerskoncept måste anpassas för att svara upp mot sjöstrids-, bas- och amfibieförbandens behov. Det är viktigt med en tydlig inriktning mot framtida uppgifter i krigsförbanden samt mer omfattande tjänstgöring i den befattning, som utbildningen primärt syftar till.

Målbilden bör vara en tillgänglig kår med reservofficerare i marinen, som utbildats och tjänstgjort i befälsbefattning, som har eller som avser att ta en akademisk examen på lägst grundnivå (kandidatexamen) och kan tjänstgöra i officersbefattning på trupp, ombord eller i stab. Efterhand ska reservofficeraren även kunna tjänstgöra på högre nivåer. För marinens del bör utbildningen initialt inriktas mot befattningar på trupp och ombord.

Utbildningen bör vara sammanhållen och följas av en längre obligatorisk tjänstgöring i befattning ombord i flottans fartyg eller i amfibieförbanden. Tiden från och med den militära grundutbildningen till dess att civil verksamhet kan påbörjas, bör inte vara längre än, att det kan uppfattas som rimligt att dessutom skaffa sig en civil utbildning. Uppskattningsvis går en gräns någonstans vid tre till fyra år för den militära delen.

För närvarande finns ett antal reservofficersbefattningar vid sjöstrids- och amfibieförbanden samt vid marinbasen. Därutöver finns ett antal befattningar i högre taktiska staber, som förutsätter bakgrund från dessa förband i marinen. Utöver placering på någon av dessa befattningar, ska det vara naturligt för reservofficerare att ingå i en personalpool, som kan förstärka de stående förbanden vid vakanser, eller då behov av andra skäl uppstår. Detta är en av styrkorna med att ha tillgång till reservofficerare. Det behöver också bli enklare för en förbandschef att använda reservofficerare i förbandsproduktionen (tidigare känt som "RO i GRO").

Liksom idag ska de yrkesofficerare, som lämnar aktiv tjänst, normalt anställas som reservofficerare.

SKÅNSK GRÄDDGLASS

- sommar året runt sedan 1937

Engelholms Glass AB - ett svenskt familjeföretag Tel. 0431-108 51 www.engelholmssglass.se

Utställning på Vikens sjöfartsmuseum

Under perioden 2 juli – 14 augusti, dagligen mellan 1300 och 1600 hade Vikens sjöfartsmuseum hat en utställning, Marinen 500 år. Man har dessutom givit ut en liten skrift kring utställningen.

I utställningen har funnits en text om svenska flottan idag och jämfört dessa uppgifter med motsvarande fakta om Natoländerna i Östersjön. Texten är framtagen av Carl-Johan Jargenius.

Text till utställningen på Vikens sjöfartsmuseum om Marinen 500 år

Svenska flottan består i dag av fyra ubåtar och sju ytstridsfartyg (korvetter). För att oskadliggöra minor har flottan nio fartyg. För bevakningsuppgifter finns två stora och tolv små patrullbåtar. Alla utom de fem korvettarna av Visbyklass är 20 - 30 år gamla och behöver ersättas de närmaste åren. Två nya ubåtar är under byggnad i Karlskrona.

Kungliga Örlogsmannasällskapet konstaterade 2018 i rapporten "En marin för Sverige", att Sverige skulle behöva tre gånger så många fartyg och att varje fartyg borde ha två besättningar för ökad uthållighet.

NATO-medlemskapet ställer nya krav på Sveriges och Finlands sjöförsvär. De stora NATO-marinerna saknar fartyg lämpade för Östersjöns kustområden.

Finlands flotta saknar ubåtar, men har i övrigt en liknande sammansättning som den svenska. Estlands, Lettlands och Litauens flottor består av äldre patrullbåtar och minsvepare, som länderna fått som bistånd av Danmark, Norge, Storbritannien och Nederländerna. Polen har en modern fregatt och tre moderna minjaktfartyg, men består i övrigt av två äldre amerikanska fregatter, en f.d. sovjetisk ubåt, tre mycket gamla norska ubåtar och en

brokig samling äldre fartyg. Danmarks och Norges flottor har genom sin roll inom NATO en inriktning mot Nordatlanten och Arktis och därigenom helt andra uppgifter och behov jämfört med Östersjöländernas flottor.

Med det närmande till NATO, som nu sker måste denna brokiga samling av äldre örlogsfartyg snarast ersättas med moderna enheter. Det krävs ett omfattande arbete för att ta fram nya fartyg anpassade till förhållandena i Östersjön. Därför måste länderna samarbeta. Alla typer behöver inte utvecklas av varje land för sig. I stället bör utvecklingen av enskilda fartygstyper koncentreras till ett land, med huvudansvar för utvecklingen av en specifik typ.

I Danmark planeras en ny patrullbåt. Den skulle med fördel kunna utgöra en standardtyp även för den svenska flottan och för övriga Östersjömariner. Nya ytstridsfartyg utvecklas inom det finska Squadron 2020 projektet. På samma sätt kan de polska minjaktfartygen av typ Kormoran bli standard inom denna fartygskategori. Svenska flottan bör givetvis fortsätta utvecklingen av avancerade ubåtar.

Fartygen bör utrustas med standardiserade vapensystem, radarsystem och sensorer. Saab Bofors är världsledande i utvecklingen av vapensystem och Wärtsilä av fartygsmotorer. Danmark kan bidra med avancerades radarsystem. Tillverkningen av de standardiserade fartygstyperna kan dock spridas mellan länderna.

Genom samarbete inom NATO underlättas utbildning av besättningarna. De olika ländernas officerare och sjömän kan tjänstgöra på andra länders fartyg. Sambandet underlättas genom att fartygen har identisk utrustning.

En mycket viktig del i samarbete är reparationer och reservdelar. I Karlskrona finns stora varvsresurser. Där kan andra länders fartyg utrustas och repareras, om resurser saknas i det egna landet. Även i Danmark, Finland och Polen finns varvskapacitet.

Den ryska flottan byggs upp i snabb takt med moderna fregatter, korvetter och ubåtar, alla utrustade med avancerade vapensystem.

Östersjöländerna måste inom NATO:s ram samarbeta för att kunna möta denna oroande utveckling. Det behövs fler och modernare fartyg nu – inte om tio år.

Carl-Johan Jargenius

Spikning av ny fana till Älvsborgs amfibieregemente (Amf 4)

En spikningsceremoni av Amf 4 nya fana hölls på Armémuseum den 3 juni 2022. Dess gamla fana överlämnades 1995-06-17 och var nu i behov av ersättning.

Älvsborgs kustartilleriregemente bildades 1942 och bytte år 2000 namn till Älvsborgs amfibieregemente. Det lades ner 2005 som en följd av 2004 års försvarsbeslut. 2020 års försvarsbeslut innebar, att regementet återetablerades 2021 som Älvsborgs amfibieregemente och därmed återtog namn och heraldik m.m. från det nedlagda förbandet. I samband härmed beslöts även, att Amfibieregementet (Amf 1) ska benämnas Stockholms amfibieregemente (Amf 1).

Bakgrund till varför och hur spikning av fälttecken sker finns beskriven i nr 4/2021 av FM, där spikning av marinchefens kommandotecken skildras och upprepas ej här.

Fanans utformning grundas på det heraldiska vapnet. Efter samråd med Försvarets traditionsnämnd har konstnären Henrik Dahlström något förändrat Göteborgs vapen, så att lejonet fått en något mer aggressiv framtoning. De brodöser från Handarbets vänner, som huvudsakligen har broderat, är Ea Montelius och Anna Eriksson. Dessutom har Viola Edin och Linnéa Ekholm broderat. Förarbetet gjordes av Ea Montelius och monteringen är utförd av Anna Eriksson och Viola Edin. De har lagt ner sammanlagt 1 360 arbetstimmar.

Vid spikningen låg fanan utbredd på ett bord och tännlikorna, korta mässingsspikar, som fäster fanan vid stängen, var då till viss del islagna. Inbjudna representanter från Amf 4 fick därefter slå i spikarna. Förbandet representerades av dess chef, överste Fredrik Herlitz och 11 medarbetare. Dessutom deltog överste Hans Gran-

lund, som under cirka ett år funnits på plats i Göteborg för att förbereda återinrättandet av förbandet, samt f.d. chefen för Amf 1, överste Patrik Gardesten, som i sin förra befattning mycket aktivt medverkat till förbandets återinrättande.

Som avslutning på ceremonin hedrades de personer, som särskilt verkat för att förbandet kunde återinrättas den 1 oktober 2021 genom att de ur förbandschefens hand erhöll numrerade miniatyrer av fanan samt i några fall andra utmärkelser.

Nytt fälttecken överlämnas vanligen av H.M. Konungen eller på dennes uppdrag annan kunglig person med genomförd militär utbildning. Om detta inte är möjligt, kan fälttecknet överlämnas av överbefälhavaren eller av den general eller flaggman, som denne utser. Datum för det högtidliga överlämnandet är ännu inte fastställt.

Sten Munck af Rosenschöld

Foto: Olle Neckman

C Amf 4 slår i den första tännliken under överinseende av sekreteraren i Försvarets Traditionsnämnd PA Övlt Urban Schwalbe

Stapelbäddsceremoni vid Saab/Kockum

Den 30 juni ägde stapelbäddsceremonin för HMS Blekinge rum på Saabs varv i Karlskrona. De första två (av fem) huvudsektionerna placeras intill varandra för sammanfogning. Representanter från Marinen, FMV, Blekinge län och Saab medverkade och högtidlighöll händelsen genom att fastslå ett silvermynt i en ekplanka.

De fyra silvermynten är helt unika och tillverkade av guldsmed Kim Färm, vars morfar jobbat på varvet. Dessa monterades sedan på bitar av 200-årig svartek, bärgade i samband med ombyggnader av kajerna på varvet.

Kölsträckningsceremoni är en gammal skeppsbyggertradition, då ett mynt placeras ut under fartygets köl för att ge lycka under byggandet. När man istället för ett fartyg bygger en ubåt, så genomförs en stapelbäddsceremoni. Stapelbäddsättning innebär, att de första huvudsektionerna placeras intill varandra redo för sammanfogning. Ett ceremoniellt mynt följer från denna dagen båten på resten av hennes resa.

Lars Tossman, chef för affärsområdet Kockums inom Saab, höll tal, där han lyfte fram betydelsen av ubåtsvapnet i Sverige.

- Ubåtskompetensen placerar Sverige bland få nationer i världen, som har förmågan att utveckla och bygga moderna och avancerade ubåtar. Dagens ceremoni är inte bara en milstolpe för HMS Blekinge, utan även ett kvitto på att Sverige har återtagit förmågan. Vi ser fram emot när hennes syster HMS Skåne ska följa i hennes spår

Joachim Hallor.

Foto Saab/Kockums

Ubåtssektion ubåten Blekinge

Två sektioner på plats

Silvermyntet

Från vänster Fredrik Lindén, chef 1.unåtsflottiljen, Patrik Hjort, chef VerkO Marin, FMV, landshövding Ulrica Messing, Lars Tossman, VD Saab/Kockums, Joakim Mevius, chef Affärsenhet Submarins

Trumslagare från Kulturskolan i Karlskrona medverkade vid ceremonin

Tjusts Båtsmanskompani blev 500-årsjubilar

Med anledning av Flottans 500-årsjubileum kontaktade LOF Västervik Västerviks Museum för att högtidlighålla detta. Tillsammans beslöt vi då att göra en utställning om Tjusts Båtsmanskompani att invigas den 7 juni. Utställningen handlar om vårt Båtsmanskompani med särskilt fokus på vår mest berömda båtsman, Johan Oskar Johansson Humbla. På utställningen presenteras han i ett radioprogram från 1948, som sändes första gången nyårsdagen 1949 i Sveriges Radio. Nu snurrar det 38 minuter långa radioprogrammet på utställningen i Wråstugan, ett gammalt båtsmanstorp från mitten på adertonhundratalet. Humbla berättar då om jordomseglingen med *Vanadis*, som han deltog i.

Vår invigning avslutades med ett fyrfaldigt leve för Kungliga Flottan 500 år.

Västervik har av tradition varit en skeppsbyggerstad. Här fanns gott om lämpligt ekvirke och kronan hade här en skeppsgård. Ofta byggdes fartygen på stranden intill, där virket fanns och inredning, master och rigg byggdes på skeppsgården på Slottsholmen här i Västervik. Åtskilliga skepp byggdes sedan mitten på femtonhundratalet på detta sätt. Varvet flyttades från Slottsholmen 1745 till den södra stranden och där byggdes fregatten *Enigthen*, hemmema *Hjalmar* och *Starkotter* samt skonerna *Jehu* och *Fröja*. Samtliga dessa fartyg ritades av af Chapman. Örlogsvarvet i Västervik lades ned 1809.

Båtsmanshållet inrättades 1634. Till att börja med var Tjusts härad en del av Östergötlands båtsmanskompani, men vid omorganisationen 1863 klövs Östgötakompaniet i två delar. De blev Östergötlands båtsmanskompani och Tjusts båtsmanskompani.

Det senare fick med Västervik som huvudort. Staden satte upp 16 ordinarie båtsmän och lika många dubbelringsbåtsmän. Det var för dessa, som båtsmansstugorna i staden byggdes. I mitten av sjuttonhundratalet befriades Västervik från denna förpliktelse mot en vakansavgift. Båtsmanskompaniet kom därefter att bestå av 118 rotar och när kompaniet var som störst så omfattade det 140 båtsmän, då inkluderande fyra stadsbåtsmän i Vimmerby och 16 i Västervik.

Kompanichefen tilldelades inte tjänstebostad i Västervik och i regel bodde han inte staden. Där fanns dock en expedition. Kompanichefer har varit S: Alm 1809-21, C.D. Osterman 1821-24, P Cronhielm 1825-28, G.A. Ringheim 1828-33, C.G. Tornuist 1835-40, C.O.F. Tornuist 1835-40, C.O.F. Améen 1840-50, J.H. Stålhammar 1850-61, E. Odelstierna 1861-63, P.G.H.F Ringheim 1863-74, P.G.H. Starck 1874-80, F.W. Lenn-

man 1880-83, J.C. Grischotti 1883-88, A. Hamilton 1888-90 samt G.J. Klingspor 1890-1909.

Beslut om båtsmansinstitutionens avskaffande togs av Riksdagen 1887 och därefter flyttades expeditionen för Tjustkompaniet till Karlskrona. Båtsmannen fick fortsätta sin anställning i Flottan, intill dess kontrakten gått ut. Den viktigaste anledningen till avskaffandet var, att handhavandet av örlogsfartyg blev alltmer tekniskt avancerat och bättre utbildad personal erfordrades.

En båtsmans efternamn dikterades av torpet han bodde i. Vad sägs om namn som nr 3 Bråttom, 19 Jungfru, 26 Menlös och 53 Julaften.

Christer Warfvinge

*Invigningen den 7 juni på Västerviks Museum.
Foto: Eva Andrén.*

*HMS Vanadis världsomsegling.
Efter målning av Herman af Sillén*

Bal på Stadshuset firade Marinen 500 år

Dagarna före Marinens 500-årsdag den 7 juni samlades ett 40-tal stridsfartyg från sju nationer i Stockholms hamnar för att hedra 500-åringen. De skulle från måndag den 6 delta i övningen Baltic Operations (se särskilt om Baltops).

När staden var fylld med sjömän från sju nationer, högtidlighölls Marinens 500 år med en bal i Stadshuset lördag den 4 juni, i närvaro av deras Majestäter H.M. Konungen och H.M. Drottningen. Den främste militära gästen var USA:s försvarschef (Chairman of the Joint Chiefs of Staff) general Mark Milley. Gästerna representerade inklusive Sverige 14 nationer, vilket torde vara ett svårslaget rekord.

Chefen för marinen, konteramiral Eva Skoog Haslum, hade bett Stockholms Sjöofficerssällskap att anordna balen i Stockholms stadshus. I strålände sommarväder korsade gästerna Hantverkargatan, där de släpptes igenom det pågående Stockholms maratonlopp. Kön till entrén blev lång och ringlade sig runt Stadshuset. Området var väl bevakat av polis, som bistod med köandet. För de många internationella gästerna ordnades en separat entré. Drink intogs i Gyllene salen.

Blå hallen var dukad till nära nog maximal kapacitet. De många deltagande kadetterna från Karlberg var placerade i gallerierna och inramade långborden. SOSS ordförande generalmajor Bengt Andersson och hans hustru Lena var värdar och skred nerför trappan med Konungen och Drottningen tillsammans med Marinchefen och hennes make Stefan Haslum, medan Marinens musikkår spelade Flottans paradmarsch. En kör från Allmänna sången sjöng Sverige. Kvällens toastmaster, kapten Jim Ramel Kjellgren, anförde, att med hänsyn till det stora

antalet internationella deltagare skulle talen huvudsakligen framföras på engelska. Värden Bengt Andersson utbringade en skål för Konungen varpå Kungssången följde. I sitt hälsningstal riktade han sig till alla internationella gäster från när och fjärran samt till inbjudna chefer och representanter för Armén och Flygvapnet. Han hälsade också särskilt de många deltagande kadetterna med damer. Vi ska med stolthet minnas våra första 500 år och han påminde om, varför vi redan för 500 år sedan behövde en stark flotta.

En hälsning från marinens subalterner framfördes av löjtnanten i Amfibiekåren Adam af Ugglas. Han påminde om, att vi ska leda med hjärtat och vårda kamraternas mentala hälsa. Men samtidigt ska vi fira att vi ”stal” fartyg från Lübeck för 500 år sedan! Marinchefen kam Eva Skoog Haslum sa, att det är en fantastisk sak för en organisation att kunna fira 500-årsjubileum! Det är med stor stolthet som hon är chef för denna organisation. Hon påminde om det pågående kriget i Ukraina. ”Vi deltar i övningar i Östersjön och sju nationers sjöstridskrafter gästar oss idag.” Hon avslutade med en skål för de förutvarande, som seglat och till de som seglar nu och i framtiden.

Konungen inledde sitt tacktal med att hälsa alla internationella gäster. ”Tack för att ni är här, vi behöver er!” Min egen militära tjänstgöring gjorde jag huvudsakligen i Flottan, sa kungen och han mindes särskilt sin jordenruntresa med *HMS Älvsnabben*. 500 år efter landets grundande är Sverige en självständig stat, vilket firas nästa år. Sverige har en bra flotta och ni som tjänstgör under Sveriges flagga utgör en stark länk – en länk som sträcker sig genom historien från Gustav Vasa in i framtiden. Var stolta över er uppgift och bär detta in i nästa

Gen Mark Milley anländer tillsammans med ÖB gen Michael Bydén till Stadshuset med stridsbåt ur Amf 1 och hälsas av värdarna. Foto: SOSS; fotograf Dan Tilert

Föregången av kvällens toastmaster kn Jim Ramel Kjellgren skrider H.M. Konungen med värdinnan Lena Andersson, värden genmj Bengt Andersson med H.M. Drottningen och marinchefen konteramiral Ewa Skoog Haslum med make Stefan Haslum ner för trappan i Blå Hallen. Foto: SOSS; fotograf Dan Tilert

Blå Hallen fylldes nästan maximalt. Kadetter med damer var placerade i gallerierna. Foto: SOSS; fotograf Dan Tilert

generation av marina officerare. Han tackade Chefen för marinen, som nu slutbetalat våra 10 fartyg i Lübeck. Som avslutning önskade han kommande generationer lycka till och utbringade en skål för Marinen 500 år. Därefter sjöng kören "Flamma stolt mot dunkla skyar" (Sveriges flagga).

Under middagen underhöll Marinens musikkår under ledning av Alexander Hansson med flera för ändamålet

Desserten bars ner för trappan på "Nobelvis". Foto: SOSS; fotograf Dan Tilert

lämpligt valda musikstycken. Efter taffeln brutits följde dans i Gyllene salen till toner av OnQue.

Marines jubileumsbal i Stadshuset blev en oförglömlig fest. Sjöofficerssällskapet ska ges mycket beröm för arrangemanget. Tänk bara att göra en placering av 1100 personer! Genomförandet hade möjliggjorts med sponsring från försvarsindustrin och SOSS medlemssponsorer.

Sten Munck af Rosenschöld

Marinchefen talar. Till vänster Allmänna sången. Foto: SOSS; fotograf Dan Tilert

Flottans män representerades bland andra av sin hedersordförande Gunnar Bengtsson med hustru Herty.

Foto: Sten Munck af Rosenschöld

Gen Milley förde marinchefen till bordet. Foto: SOSS; fotograf Dan Tilert

Övningen *Baltic Operations* (*Baltops*) 2022

Detta var den 51. gången, som Baltops genomfördes och i år stod Sverige som värd. Övningen började måndag den 6 juni, men redan från den 3 juni kunde Stockholmsarna se ett 40-tal gästande fartyg förtöjda vid Stockholms kajer vid Stadsgården, Skeppsbron, Skeppsholmen, Norr Mälarstrand, Värtahamnen och Frihamnen.

Störst var det amerikanska amfibiestridsfartyget *USS Kearsarge* (LHD 3), som låg förtöjt vid bojar på Strömmen. Från höjderna på Söder, från Skeppsbron och Skeppsholmen kunde Stockholmsarna beskåda det 257 meter långa fartyget. På hangardäck stod bland annat uppställda stridsflygplan av typen AV Harrier, tiltrotorflygplan av typen MV-22B (Osprey) och transporthelikoptrar av typ Super Stallion CH-53E (Chinook). Osynliga för allmänhetens ögon var de luftkuddefarkoster Landing Aircraft Cushion (LCAC) som fanns i dockan innanför akterporten. För sjösättning av dessa och andra amfibiefordon sänks fartyget, så att dockan vattenfylls. (Semisubmersible ship).

Ronneby kommun firar Marinen

Marinens 500-årsjubileum uppmärksammas även i Ronneby kommun och inte nog med det utan även de båda skonerterna *Gladan* och *Falken* som i år fyller 75 år.

I Tingsparken framför det gamla Tingshuset har Ronneby landets största motivplantering och den brukar innehålla 10 000 till 15 000 plantor. I år blev det något färre, runt 7 000, och detta för att vit marmorkross har lagts in för att lättare få fram texten och siffrorna i årtalen. Planteringarna har funnits sedan 1967 och bilder på dessa finns för den intresserade på kommunens hemsida.

Motiven växlar genom åren och har inte alltid haft anknytning till Ronneby. Olika händelser utanför kommunen förekommer och i år har kommunen tycket det var viktigt med Marinen, som ofta mest kopplas till Karlskrona, men som har verksamhet inte bara i Blekinge utan i hela Sverige.

Ingmar Elofsson

Baltops inleddes med en konferens i Stockholm, vars syfte var att samordna övningen. Det blev också ett tillfälle att fira, att den svenska Marinen fyllde 500 år.

Baltops pågick mellan den 5 och 17 juni i mellersta och södra Östersjön samt på kustnära övningsområden i Sverige, Tyskland, Polen och de baltiska staterna. De svenska kustområden, som berördes, var Stockholms skärgård runt Utö, Visby, Fårö och Ravlunda övningsfält. Övningarna kom att omfatta minröjning, ubåtsjakt, landstigning och luftförsvar.

Sammanlagt deltog 16 nationer och NATO. Baltops bygger på övningsscenario, som utvecklas varje år. Geografin ser ut som den gör, men länder, som är i krig med varandra, ges fiktiva namn. Det kan också handla om oroligheter mellan olika folkgrupper, blockader, pirattackor och andra konfliktsituationer. Sedan Baltops genomfördes senast har omvärldsläget drastiskt förändrats med kriget i Ukraina och Sveriges och Finlands Natoansökan. Men årets scenario har inte påverkats av detta.

Sten Munck af Rosenschöld

ISA Ubåtsmöte i Karlskrona 2022

ISA (International Submarin Asossiation) lyckades vid sitt tredje försök att genomföra sin årliga Congress, denna gång i Karlskrona den 22 – 26 maj. Efter att påbörjat planeringen redan 2020, med inriktning på cirka 350 intresserade gäster från 26 länder, tvingades vi ställa in både 2020 och 2021 på grund av pandemin.

När vi så äntligen lyckades genomföra mötet 2022, kom till slut 115 deltagare från 14 länder. De, som kom från länder längst bort, kom från Ecuador och Sydkorea. Tyvärr innebar oroligheterna i Ukraina, att vissa länder inte kunde delta.

Efter att deltagarna samlats i Karlskrona med boende på Scandic Hotel, genomfördes ett välplanerat program. Detta innehöll besök på Marinmuseum, sightseeingtur i Karlskrona, eget besök i staden m.m.

Mötet invigdes i Karlskrona Konserthus med tal av representant för Karlskrona kommun, Chefen för 1.ubåtsflottiljen och Sveriges HOD (Head of Deligation) Lars Nordenberg. Marinens musikkår bjöd på ett utmärkt musikprogram.

Dag två genomfördes en högtid i Amiralitetskyrkan och även här till fantastisk musik av Marinens Musikkår. Musiken berörde alla.

Efter programmet i kyrkan samlades alla i parken utanför kyrkan, där en krans lades ned till minne av alla avlidna ubåtskamrater världen över. Efter detta genomförde på Konserthuset Saab/Kockums en utmärkt information, där man presenterade sin verksamhet. Detta blev mycket uppskattat.

Dag tre genomfördes en båttur till Drottningsskär med guider från Karlskrona turistbyrå. På eftermiddagen genomfördes ett möte med alla HOD:ar på Sjöofficersmässen, där det planerades inför framtida möten och eventuella frågor från de olika länderna.

De kommande mötena genomförs av Grekland på Kreta 2023, i Montenegro 2024 och av USA på Irland 2025.

Dagen avslutades med en galamiddag på Brinova Arena med bl.a. utbyte av presenter, tal, god mat och trevlig musik. Det blev en mycket uppskattad kväll, vilken avslutade kongressen i Karlskrona. Mycket beröm delades

Lars Sager som flaggvakt

ut till den svenska delegationen för ett bra arrangemang och bra genomförande.

Vi, alla Submariner ses på Kreta nästa år.

Lars Sager

Blekinges landshövding Ulrica Messing tillsammans med Lars Nordenberg på väg till kransnedläggning

Delar av den svenska delegationen med Lars Nordenberg som nummer två från vänster

Galamiddagen med vandringstrofén hölls på Brinova Arenas

Historia

Officerarna är bjudna ombord på gunrumsmiddag med dans akteröver på halvdäck. Allt ombord är välputsat och blänker i solen. Högbåtsman Karlsson (Kaulsson) bevakar alla sina sladdar på däck, så att de är väl uppskjutna medsols, när festen börjar. Efter en stund blir dansen så livlig, att sladdarna kommer i oordning. Karlsson blir blix(er) arg och ropar åt damerna, som svävar förbi.

- Drau åut helveite soåm ni oreidar mina väil oåppskjutna sladdar.

En stund senare blir högbåtsman Karlsson kallad till fartygschefens kajuta för att stå till svars.

- Var det högbåtsman Karlsson som alldeles nyss på halvdäck bad min fru ”dra åt helvete”?

- Jau, cheifen, de vau såu si! Doum dansade och flängde i soun faurt att alla miena sladdar koåm i stor oreda, båude baubords och styrbords brassar till råuoåcken, till storen oåck akterseiglen oåcksåu.

- - Det räcker Karlsson! Nu ger jag högbåtsman order att gå upp på halvdäck och be min fru om ursäkt.

- Jau. Mien cheifen, de vau soån oreida, si, att jau...

- Stopp och belägg! Gör nu som jag sa och gå och be min fru om ursäkt

- - Jau, cheifen, oårder är oårder

Uppkommen på halvdäck tycker högbåtsman Karlsson sig se chefens fru bland alla damerna och gör ett anrop.

- Vau deit hienne jau baud drau åut hielveite?

- Ja, det var det, svarar hon i bestämd ton.

- *Hon behöyver att inte!*

Olle Melin

Najaden

Den här historien lär ha inträffat ombord på segelfartyget Najaden (Najauden), men finns också kopplad till andra fartyg. Så egentligen är det nog en s.k. vandringshistoria.

Röjdykarnas marsch

Den 30 juni var det röjdykareexamenring i Skredsvik. Chefen försvarsmusiken var på plats för att överlämna ett inramat exemplar av partituret till nykomponerade ”Röjdykarnas marsch” till nytillträdde divisionschefen, kommandörkapten Martin Blomqvist.

Överlämnandet blev den nytillträdde chefens första officiella uppdrag som chef. Marschen uruppfördes på plats av Bohus-Dals hemvärnsmusikkår och kompositören heter Magnus Hylander och är normalt verksam i Hemvärnets musikkår, Borås.

Lars-Erik Blomqvist

Foto Lars-Erik Blomqvist

Vad en gammal bild kan berätta

The White Empire

Porträttet nedan föreställer Stationsintendenten inom Förvaltningsdirektionen vid flottan i Karlskrona, Carl Emil Pettersson, verksam i denna befattning 1887 – 1911.

Begreppet *The White Empire* syftar på den vita rand i gradbeteckningen, som marinintendenterna bar till sin uniform. Men detta tecken har stundtals varit ifrågasatt, inte minst på 1960-talet, då Försvarets intendentkår bildades som en gemensam kår för intendentur samtliga försvarsgrenar samt arméns tygofficerare.

Ursprunget till marinintendenterna finns bland annat i skeppsskrivaren, en civil befattningshavare ombord, som under fartygschefen hade ansvar för fartygets ekonomi och försörjning. På samma sätt var mönsterskrivaren att jämföra med senare tiders personalchefer.

Under 1800-talet sköttes förvaltningsärendena av personal ur flottans civilstat, där begreppet intendent förekommer tillsammans med titlar som sekreterare, kamrerare, advokatfiskal, auditör, kammarförvaltare, proviantmästare, beklädnadsförvaltare, sjukhusförvaltare, inventarieförvaltare, materialförvaltare, kassör, revisor, regementsskrivare, bokhållare och kammarskrivare.

Personalen på civilstaten antogs för tjänstgöring aningen vid Karlskrona eller vid Stockholms stationer och utnämningen skedde till viss befattning, då med fullmakt eller konstitutorial, vilket innebar, att innehavaren i princip satt kvar på sin befattning så länge han själv inte begärde entledigande. Han kunde dock beordras till högre befattning eller tillfällig tjänstgöring ombord på flottans fartyg. Många av civilstatens tjänstemän saknade erforderlig utbildning, bland annat beroende på, att man en gång anställt enbart för kamerala uppgifter och att kraven på andra kunskaper undan för undan ökades.

I början av 1900-talet föreslogs civilstaten omorganiseras till en marinintendenturkår med civilmilitär status. 1903 års riksdag beslöt enligt förslaget och 1903 får ses som startår för marinintendenturkåren.

Redan året efter startade en marinintendentskola i Karlskrona, en skola som var direkt underställd stationschefen.

Fördelen med det nya systemet var, att personalen kunde kommenderas mellan stationerna, till tjänstgöring i central förvaltning eller till tjänstgöring ombord på fartygen.

1936 års riksdag beslöt att ombilda marinintendentur-

kåren till en militär kår med samma tjänstegrader som inom flottans officerskår. Utbildningen ägde rum vid Sjökrigsskolan, först på Skeppsholmen och från 1943 vid Näsbypark.

Marinen och flygvapnet direktrekryterade sina intendentur, medan armén valde att omskola personal efter erhållandet av dåvarande kaptensgraden.

År 1966 drogs marinintendenturkåren in i samband med att Försvarets intendentkår bildades som en för Försvarsmakten gemensam kår. Den siste marinintendenten i det gamla systemet blev Björn Ericson, som utnämndes till fänrik 1969.

Den gemensamma kåren kom att bestå till någon gång på 1980-talet, då personalkåren avskaffades och all personal oavsett yrkestillhörighet placerades förbandsvis.

Olle Melin

Veterandagen den 29 maj

Sedan 2008 högtidlighålls den 29 maj som Veterandagen inom Försvarsmakten. Sedan 2011 har veterandagen statsceremoniell status, vilket garanterar, att den regelbundet firas på samma datum varje år. Veterandagen syftar till att hedra personal, som deltar eller har deltagit i nationella eller internationella militära operationer och att högtidlighålla minnet av stupade och omkomna. Veteran är den, som har varit anställd i Försvarsmakten och gjort insatser internationellt eller nationellt, med eller utan vapen.

Regeringen beslutade den 24 maj 2017, att veterandagen den 29 maj görs till allmän flaggdag. Ett högtidlighållande av veterandagen som allmän flaggdag innebär, att de svenska veteranerna återkommande uppmärksammas och synliggörs för den bredare allmänheten.

De ceremonier, som anordnas under veterandagen, samordnas av Försvarsmakten men ofta deltar representanter från andra delar av de statliga myndigheterna, representanter för kungafamiljen och från Försvarsmaktens ideella samarbetsorganisationer.

Det har gett möjlighet för de svenskar, som inte

kan delta vid de officiella statsceremonierna, att privat visa sin uppskattning för Sveriges militära veteraner. Från att ha varit en tämligen okänd fråga växer nu också veteranrörelsen runt om i landet med lokala högtidlighållanden samt uppförande av veteranmonument i landets kommuner.

I år, 2022, uppmärksammades särskilt de utlandsveteraner, som tjänstgjorde vid FN-insatsen UNFICYP på Cypern under åren 1964-1993. Under dessa 29 år bidrog Sverige med 25 000 soldater. Sedan 2018 har Polismyndighetens utlandsstyrka utsänd personal på Cypern.

Från 1953 och framåt har 67 093 personer tjänstgjort på internationell militär insats. Av dessa utlandsveteraner var 54 218 vid liv i september 2021 enligt uppgifter hämtade via Skatteverket. Det finns utlandsveteraner representerade i samtliga Sveriges län.

Högtidlighållandet av Veterandagen genomfördes 2022 både centralt, lokalt på tolv olika garnisonsorter. Statsceremonin ägde rum vid Veteranmonumentet Restare i anslutning till Sjöhistoriska museet, Stockholm och sändes även digitalt.

Utlandsveteraner som tjänstgjorde vid FN-insatsen UNFICYP på Cypern under åren 1964 - 1993. Flera av dem med marin bakgrund och även medlemmar i Flottans Män. Foto Ingmar Elofsson

Veterandagen sen 29 maj firades över hela Sverige och även i Karlskrona garnison och i Amiralitetskyrkan.
Foto Ingmar Elofsson

I Karlskrona genomfördes Veterandagen i Kungliga Amiralitetskyrkan Ulrica Pia under ledning av garnisonschefen Håkan Nilsson med kransnedläggning och med medverkan från Polisen, amiralitetspredikant Christer Alvarsson och Marinens Musikkår. Ett antal av de som tjänstgjort UNFICYP mottog minnesjetong från garnisonschefen.

Ingmar Elofsson

Flaggvakten med personal från MarinB basskyddskompani efter ceremonin vid minnes- och meditationsplatsen Skeppet vid Amiralitetskyrkan i Karlskrona.
Foto Ingmar Elofsson

Kransnedläggning av Garnisonschefen kommendör Håkan Nilsson och polisen Rickard Hagwörn
Foto Ingmar Elofsson

Fregatten Venus Minnesjetong som tilldelats utlandsveteraner. Foto Ingmar Elofsson

Hemsö fästning

Utsikt från Storåberget Hemsö

Beslutet om fästningens uppförande togs 1914 och 1917 påbörjades arbetena. Redan 1918 avbröts dock arbetet för att återupptas 1921 med redan beviljade medel. Den blev dock inte klar och lades i materielberedskap 1925, fram till andra världskriget, då den färdigställdes. Den bestod av flera militära anläggningar på Hemsön, tillhörande kustartilleriet, nämligen batteri Dalom (2 st 15,2 cm pjäser), batteri Vagnöberget (2 st 12 cm pjäser) samt batterierna Hamnholmen, Havstoudd, Nordanö och Sanna (alla med 2 st 57 mm pjäser).

När det gamla fasta kustartilleriet skulle börja omsättas i slutet av 1940-talet och början av 1950-talet blev det aktuellt med förstärkning av försvaret av Härnösand och Flottans anläggningar i Ångermanälven. Ironiskt nog blev de först levererade pjäserna de för Thailand (Siam) avsedda 15,2 cm-kanonerna. De placerades i dubbeltorn på Hemsö respektive Bungenäs vid Fårösund. De kom att kallas 15,2 modell 1951. Batterierna kunde skjuta max fyra skott per minut och eldrör, där båda eldrören i samma torn kunde avfyras samtidigt. Genom att utnyttja de för Siam avsedda pjäserna kunde man för en ganska låg kostnad förstärka eldkraften i ett utsatt område.

I Hemsö fästning ingår två bergsanläggningar – det tunga 15,2 cm batteriet på Storåberget och det lätta batteriet på Havstoudd. Hemsö fästning var en av Kalla krigets största försvarsanläggningar längs den norrländska kusten. Anläggningarna var topphemliga och Hemsön var under den här tiden förbjuden mark för utländska medborgare.

Det tunga batteriet byggdes 1953–1957 och består av ett 15,2 cm batteri i dubbellavettage. De tre dubbelpjäsernas räckvidd var drygt 20 kilometer. I skalskyddet ingick tre luftvärnspjäser samt en omfattande utbyggnad av bland annat skyttevärn och granatkastarställningar. Anläggningen rymmer en personalstyrka på 320 man och var, då den

byggdes tänkt att klara ett kärnvapenanslag samt kunna vara självförsörjande under 90 dagar. Således finns utrustning och utrymmen för detta, till exempel kök, matsalar, förråd, logement, vatten- och luftreningsanläggningar, dieselelverk, sjukvårdssal och rum för stabsfunktioner och eldledning.

Det lätta batteriet på Havstoudd stod klart 1964 som nummer två av sammanlagt 30 batterier i landet och rymde 112 man – även det var skyddat mot atomvapen. Ett tredje batteri, även det ett lätt batteri av samma typ som Havstoudd, fanns i närheten av lotsstugan på Härnön, klart 1970 som nummer 18 i serien. Batterierna hade som uppgift att skydda Härnösands hamn samt flottans basområde i Ångermanälvens inlopp.

År 1989 muckade de sista värnpliktiga på Hemsö fästning och 1998 blev fästningen ett statligt byggnadsminne. Anläggningarna ägs av svenska staten och förvaltas av Statens fastighetsverk. Sommaren 2005 öppnades ett museum på tunga batteriet på Storåberget. På lätta batteriet på Havstoudd finns sedan 2006 en konferensanläggning.

Olle Melin

Foto Johan Melin

Området kring batteri Hemsö

Närbild på en av dubbelpjäserna

En av dubbelpjäserna i batteriet

En av pjäserna på batteri Havstoudd

Till och med en liten kiosk fanns i anläggningen

Utställning av sjukvårdsutrustning

Även enklare operationer kunde göras i anläggningen

Förbindelsegång i anläggningen

Trappa mellan våningsplan

Halvpansargranat och hylsa. Hylsan innebär att pjäsen har kilmekanism

Ur Kjell Nærkhammars fotoarkiv

Livet ombord på flottans fartyg var inte bara förberedelser för strid, kanonexercis och mycket annat. Jag har denna gång fastnat för den något annorlunda bilder av livet ombord.

Båda korten är vykort, där det med livbåtsbemanningen är från 1908. Det andra kortet går inte att tidsbestämma.

Hur som helst ser vi dels ett kort med livbåtsbemanning och ett kort med fyra olika verksamheter, nämligen, svabbnings a däck, dans ombord, roddövning samt exercis på fördäck.

Olle Melin

Riksårsmötet 2023, orientering

Flottans Män Göteborg är arrangör och ska genomföra Riksårsmötet 2023 inom förbundet Flottans Män har FM Göteborg fått förtroendet att arrangera och genomföra 2023 års riksårsmöte. Som planen nu ligger gäller tiden 7 – 9 maj.

Efter överväganden rörande resmål och förläggning i tiden, föll valet på Danmark och Fredrikshamn. Detta innebär i korthet:

Dag 1 - överfart från Göteborg
söndagen den 7:e maj klockan 09.10

Lunch ombord.

Ankomst till Fredrikshamn 12.40.

Incheckning på hotell

”Scandic The Reef” kl 13.00-14.00.

Lokalföreningsmöte i konferenslokal på hotellet
kl 13.30-15.00.

18.00-21.00 förbrödringsfest på hotellet.

FM Gbg Sångkör deltar med sång, musik och muntrationer.

Dag 2 - 07.00-09.00 frukost på hotellet.

1030-1200 Riksårsmöte i stora konferenslokalen.

12.00-13.00 lunch på hotellet.

13.30-16.00 transport och besök på Flådestationen.

16.00-19.00 egen tid.

19.00-21.00 bankett i stora matsalen.

Dag 3 - 07.00-09.00 frukost på hotellet.

Fritid. 11.00

utcheckning från hotellet. 13.10

incheckning vid färjeterminalen. 13.50.

Förtöjning Danmarksterminalen 17.20.

Priserna är ännu inte klara.

Slutligt program, anmälningsrutiner, priser och annan information kommer i nr 4 av tidskriften, d.v.s. ett nummer tidigare än vanligt.

Flådestationen Frederikshavn är Danmarks största marina bas, något större än Korsör. Flådestationen är hemmahamn för 1.a eskadern med fregatter av *Iver Huitfeldt*-klassen och fartyg för bevakning av Grönländska vatten samt kungaskeppet Dannebrogen och Skolfartyget (fullriggaren) Danmark samt ett antal mindre enheter.

Lars-Erik Uhlegård/Olle Melin

Flådestationen i Fredrikshamn

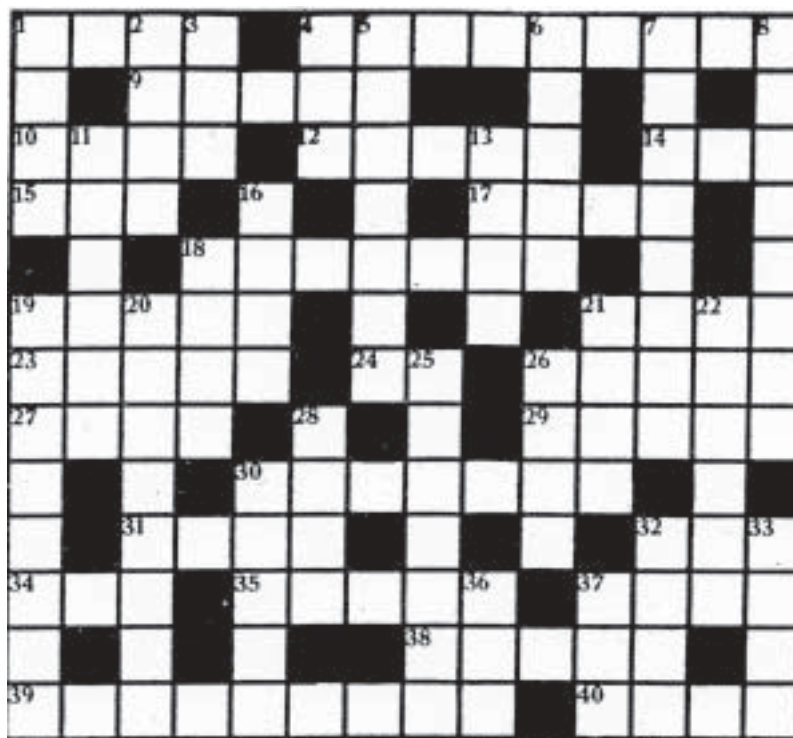
KORSORD NR 3

Vågräta ord

- 1 På den vill vi gärna se en ändring
- 4 Kunde förr kallas tevagn
- 9 Är på sitt sätt
- 10 Friares alternativ till ryssja
- 12 Solitär krydda
- 14 Egen plats i besättning
- 15 Litterär spira med au
- 17 Mytisk på sportig fot
- 18 Med alster från Alster
- 19 Har besegrats
- 21 Hög krage som spel
- 23 Krukväxt i spåret
- 24 Med cl i kar
- 26 Har sin konung i "Den vita stenen"
- 27 Det är de som rasar
- 29 Bör nestor vara
- 30 Är nog inte asketens liv
- 31 Har en verklig nyckelposition
- 32 Stympad kon som huvudsak
- 34 Låg chef
- 35 Besjöngs av tårögd Cacka
- 37 Får nog mycket för en slöflock
- 38 Är bonsai
- 39 Deras gåtor knäcks i quiz
- 40 Förädlingsställe nära Windsor

Lodräta ord

- 1 Substantiv i rätt
- 2 Tvåans "peng" kan kanske kallas så
- 3 Ofta efter att man satt punkt
- 4 Ett rött som försvann
- 5 Viska men inte tissla o tassla
- 6 Svår att greppa
- 7 Gomorra
- 8 Kan sesam ses som
- 11 Blev begrepp för fordonstypen
- 13 En synonym är snabbkörande
- 16 Kan även gojan ta till
- 18 De tar gärna emot
- 19 Skydd för små grå
- 20 Lagerkärlet
- 21 Vanlig i Robinsson
- 22 En i oknytbart par
- 25 Bruka och brukade
- 26 Gammalt krammåt
- 28 Motarbetande rätt
- 30 Bertil med Sigrid på pottan
- 32 Som "paltens" pumporgan
- 33 Stor mas med både färg och syra
- 36 Visar sig självbelåten
- 37 Mindre breda

Pristagare nr 2 - 2022 blev:

Olle Jansson GÄDDÖ
och Karin Friman ALVESTA

Grattis!

Som vanligt kommer priser från Jonny Ekdahls produktion.

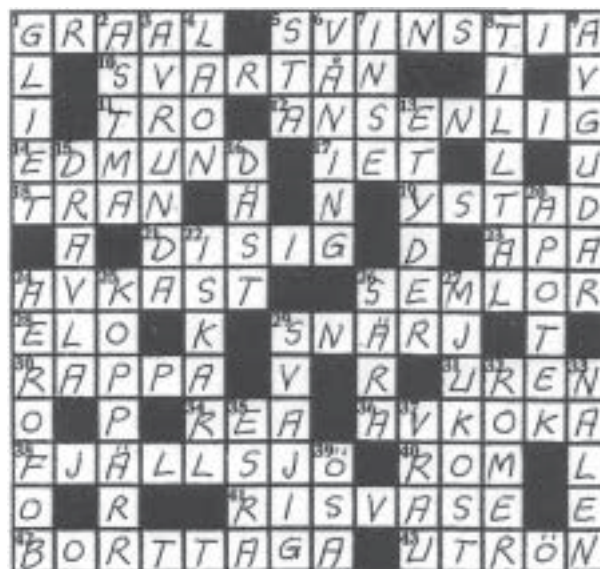
Nu är det dags för korsord 3 – 2022. Lösning ska vara insänd senast 1 november 2022, under adress:

Redaktören Flottans Män
Författarevägen 9
371 63 LYCKEBY
LYCKA TILL!

Jonny Ekdahls Knåp
och Knep

Lösning nr 2 2022

De runt fyrtio deltagarna samlade inför kvällens arrangemang. Foto Ingmar Elofsson

Nordiska Marinmötet i Karlskrona

Det Nordiska Marinmötet genomfördes i början på sommaren för tjugoförsta gången och då i Sverige och Karlskrona. Under tre dagar bjöds på ett varierande program med utrymme både för intressanta besök och trevligt utbyte och samvaro, allt enligt Flottans Mäns ledord Kamratskap, Örlogstradition och Sjöförsvar.

För den ganska omfattande planeringen genomförandet svarade FM vice ordförande Göran Löfgren. Mötet genomförs vartannat år och skiftar mellan de fyra nord-

iska länderna. Förberedelsearbetet är ganska omfattande och har pågått i stort sett ett år, berättar Göran.

Förutom en presentation av Örlogsstaden Karlskrona genomfördes besök på Marinbasen, Repslagarbanan, Wasaskjul, Polhemsdockan och Kungsholms fort. - Sedan var det även besök på Marinmuseum för den, som så önskade och givetvis gemensamma middagar, säger Göran.

Ingmar Elofsson

Karlskrona kommun hälsade välkommen genom kommunalrådet Börje Dovstad och ordföranden från respektive land erhöill Karlskronas vapensköld. Foto Ingmar Elofsson

Harald Blikra Delegationschef/nestleder OOF Norge, Steen Eiler Engstrom Landsformand Danmark, Pentti Niskanen Ordförande Finlands Marineforening och förbundsordförande Thomas Engevall Flottans Män flätar samman Kamratskap, Örlogstradition och Sjöförsvar vilket åskådliggörs som sig bör på Repslagarbanan. Foto Ingmar Elofsson

Att slå rep var en uppskattad aktivitet under mötet. Foto Ingmar Elofsson

Britt-Marie Samuelsson, Sveriges enda kvinnliga repslagare instruerar. Foto Ingmar Elofsson

FM vice ordförande Göran Löfgren kan se tillbaka på ett väl genomfört och uppskattat nordiskt möte. Foto Ingmar Elofsson

Sven-Otto Ullnér, FM Karlskrona, engagerad och kunig guide. Foto Lars-Ivar Elofsson

Nordiskt samarbete med att slå rep. Här hjälps norska och danska deltagare med uppgiften. Foto Ingmar Elofsson

Stabschefen vid Marinbasen, överstelöjtnant Johan Ruzsits, informerar om garnisonen. Foto Ingmar Elofsson

En grupp ur Marinens Musikkår underhåller och avtackas av FM vice ordförande Göran Löfgren. Foto Lars-Ivar Elofsson

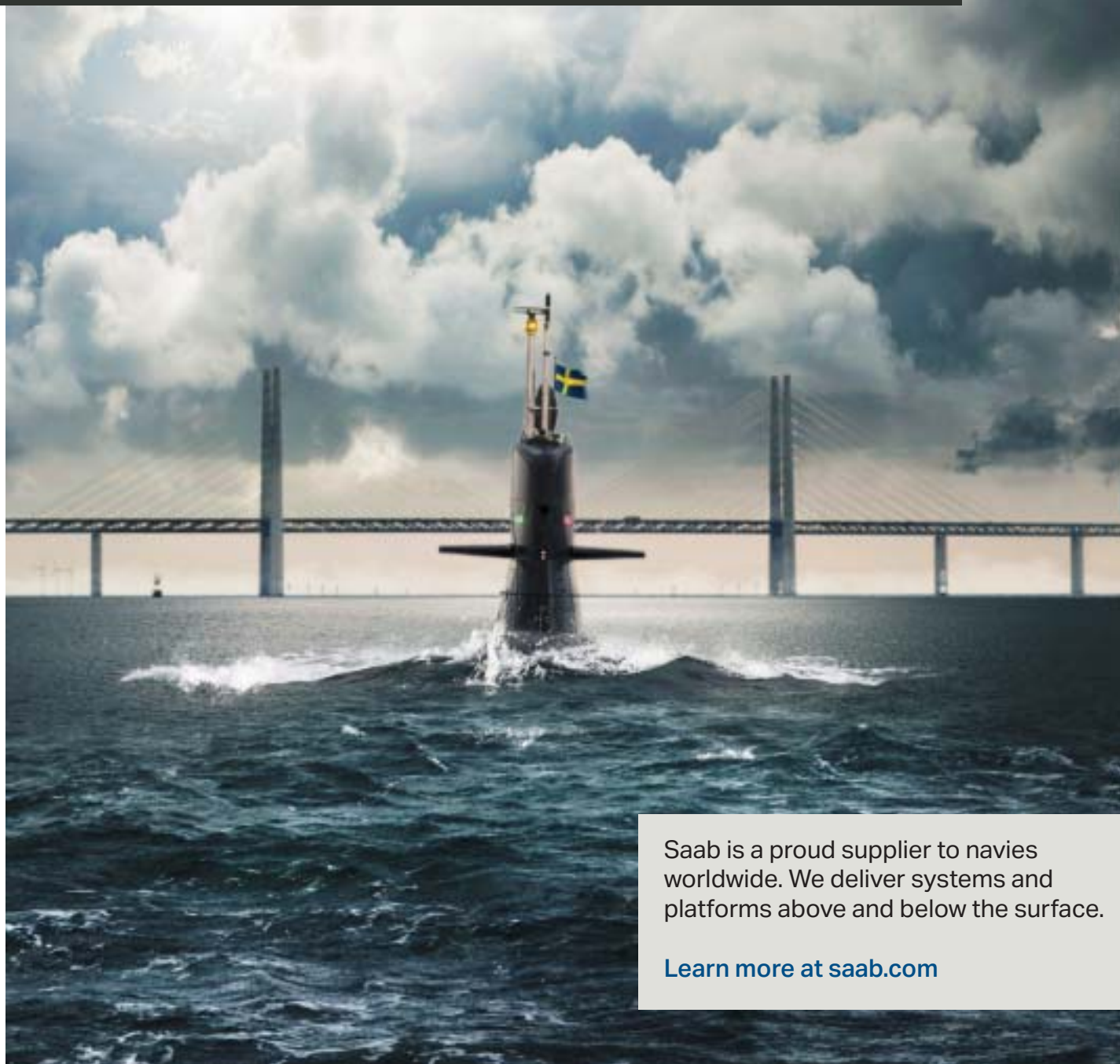

Uppskattat besök på Kungsholms fort. Foto Lars-Ivar Elofsson

Bankett i anrik miljö på Sjöofficersmässen i Karlskrona. Foto Lars-Ivar Elofsson

We Provide Technology To Keep the Oceans Open and Free

Saab is a proud supplier to navies worldwide. We deliver systems and platforms above and below the surface.

[Learn more at saab.com](https://www.saab.com)

SAAB

CM på Marinmuseum

Som ett led i firandet av Marinen 500 år, gjorde Marinchefen Ewa Skoog Haslum ett besök på Marinmuseum i Karlskrona, där hon höll ett föredrag om Marinen förr nu och i framtiden. Besöket hade arrangerats av Marinmuseum och Föreningen Marinmusei Vänner. Efterfrågan på föredraget var så stort, att man måste för-
anmäla sig och museets hörsal var fullsatt.

Marinchefen inledde med att betona, att det var Marinen och inte Flottan, som jubilerade. Inköpet av fartygen i Lübeck markerar starten för Marinens verksamhet i det nya landet Sverige.

Under föredraget uppehöll sig marinchefen vid fyra rubriker; Materiel – Personal – Verksamhet och Infrastruktur. Till detta kopplade hon landets 2 700 kilometer långa kust och till detta kopplade geografiska områden, där hon särskilt påpekade vikten av att ha kontroll över Öresund och Bälten.

Hon beskrev också situationen vad gäller marinens olika förbandstyper och om värnplikten skulle omfatta en hel åldersklass, så skulle detta innebära 100 000 prövande. I praktiken mönstrar cirka 20 000 och av dessa tas cirka 8000 ut för tjänstgöring. Av dessa 8 000 skulle Marinen tilldelas cirka 1 100.

Personalläget idag möjliggör inte dubbla besättningar för

stridsfartygen, vilket skulle ha en mycket stor betydelse för havsövervakningen, beredskapen m.m.

Efter föredraget gav möjlighet till frågor och bland frågorna, som ventilerades kan man nämna Samarbete med Kustbevakningen, forskning och utveckling, NATO, konkurrens med andra intresseområden som vindkraftparker och besöksnäring.

Föredraget är inspelat och kan ses via Marinmusei hemsida.

Marinchefen tackades med en present från Marinmusei vänner.

Efter föredraget var det mingel i museets stiliga galjonshall. Här kunde man träffa CM i lite friare former och man träffade likasinnade att diskutera marina frågor om allehanda ämnen.

I samband med minglet presenterade museets föremålschef, Johan Nyström, en tillfällig utställning om linjeskeppet Prinsessan Sophia Albertina, som 1781 förliste i Engelska kanalen och som upptäcktes och identifierades för några år sedan.

Det är ett mycket annorlunda fartygsöde, som beskrivs om linjeskeppet. I nästa nummer av tidskriften kommer en artikel om linjeskeppet och dess öde.

Olle Melin

Marinchefen Ewa Skoog Haslum i talarstolen i Marinmuseets hörsal

Mingel i Marinmuseets Galjonshall

Marinchefen tillsammans med projektledaren Johan Melin under minglet

Ordförande i Föreningen Marinmusei vänner, Jan Thörnqvist, förärar marinchefen en present efter väl förrättad föredragning

Marinchefen i samtal med museets föremålschef Johan Nyström

Foto Ingmar Elofsson

Värdarna på Marinmuseum. Från vänster museichef Mats Persson, Margit Wetterström, Gunnar Boström, Lina Mårtensson samt föremålschefen Johan Nyström

Lübeck

Sista helgen i maj besöktes Lübeck för att på ort och ställe slutligen reglera den skuld, som Gustav Eriksson lämnade efter sig vid införskaffandet av vår första riktiga örlogsflotta.

Marinen representerades av marinchefen konteramiral Ewa Skoog Haslum,

skonerdivisionens *Gladan* och *Falken* samt en skeppssextett ur Marinens Musikkår.

Besöket var väldigt uppskattat och staden Lübeck hade verkligen mannat upp och visade sig från sin allra bästa sida.

Marinchefen bjöd, som sig bör, sin tyska motsvarighet och stadens borgmästare m.fl. på en sittning ombord på skonerterna och genomförde vid en högtidlig ceremoni en överlämning av den sista dellikviden i ett vackert träschatull. En mycket uppskattad gest och ett bra avstamp mot fortsatt god samverkan våra mariner och länder emellan. För skonerterna bar det sedan vidare till Stockholm för vidare jubileumsaktiviteter både för Marinen och skonerterna själva, som ju i år firar 75 år som seglande örlogsfartyg.

Johan Melin

Foto Jimmie Adamsson

CM Ewa Skoog Haslum överlämnar träschatullet med Sveriges betalning för örlogsfartygen från 1522 till representant för staden Lübeck

Bakom den svenska skonerten Gladan på väg in till Lübeck

Marinchefen i samtal med tysk sjöofficer

Träschatullet i vilket de svenska betalningsmedlen förvarades.

Stockholmshelgen

Huvudfirandet av Marinen 500 år genomfördes i Stockholm under 3 - 7 juni. Den årliga övningen Baltops pre sail conference hade medvetet förlagts till huvudstaden 3 - 5 juni för att på så sätt skapa en värdig inramning till vår Marin.

Totalt förtöjde ett 40-tal utländska och svenska örlogsfartyg i Stockholm med den amerikanska *USS Kearsarge* som i särklass största enhet. I princip varenda tillgänglig kajmeter utnyttjades och även förtöjningsbojar fick utnyttjas för att härbärgera alla gästfartyg.

Marinens 500-årsutställning intog Galärparken den 4 - 5 juni och väckte, i förening med Veteranflottiljen, Flottans män, Lottakåren, Sjövärnsskåren, Kustjägarveteranerna samt Vasamuseet m.fl., liv i Galärvarvets marina traditioner. I strålände försommarväder kunde stockholmarna ta del av den marina historien och informera sig om vår breda verksamhet både nu och förr.

På Skeppsbrokajen och Norr Mälarstrand låg det svenska örlogsfartyg, som på ett fint sätt ramade in Stockholm Maraton, som löptes den 4 juni. Stockholm formligen badade i Marin närvaro under dagarna tre innan övningsdeltagarna under söndagen lämnade Stockholm för att påbörja Baltops 22.

Den 4 juni genomfördes även en jubileumsbal i Stadshuset, se separat artikel.

Johan Melin

Foto: Försvarsmakten

På en digital tidsaxel kunde besökarna ta del av ett sextio-tal episoder och verksamheter under marinens 500 år. Bilden är från Härnösand

USS Kearsarge passerar Djurgården på väg ut från Stockholm och hedras med bogserbåtarnas vattenkanoner

Avtäckning av minnesstenar

För jubileumsorganisationen fortsatte firandet med högtidliga minnesstensavtäckningar på vår födelsedag den 7 juni.

Först ut var Söderköping, där ställföreträdande marinchefen, brigadgeneral Peder Ohlsson, i närvaro av landshövding m.fl. avtäckte den första av fyra minnesstenar, som under året ska resas. Kopplingen till Söderköping torde för den marinhistoriskt kunnige vara uppenbar. Vi valde medvetet en lättillgänglig plats och inte ett skär i Slätbaken, just för att stenen skall kunna upplevas av så många som möjligt.

Flaggan fördes till Söderköping via Göta kanal av 44.röjdykardivisionen och för ceremonielet svarade 3.sjöstridsflottiljen, som deltog med flaggvakt. Marinens musikkår spelade och amiralitetspastor Daniel Breimert förrättade korum.

Täckelset faller på minnesstenen i Söderköping.
Foto Försvarsmakten/ Jimmie Adamsson

Valbåt medfanan vid Söderköping.
Foto Försvarsmakten/ Jimmie Adamsson

Senare samma dag gjorde vi om hela föreställningen på Skeppsholmen. I närvaro av Hans Majestät Konungen genomförde Marinchefen en värdig ceremoni med hedersvakt och flaggvakt ur 3.sjöstridsflottiljen, Marinens Musikkår och stora delar av försvarsmaktsledningen samlad.

Åskådarna bjöds på en fartygsparad med följande deltagare.

Koggen, kanonslupen *Diana* från Sveaborg, *M21*, *T26*, *T46*, *Spica*, *Ystad*, *Jägaren*, *Nordanö*, *Ven* och *Härnösand*.

Samtliga fyra minnesstenar (de återstående två avtäckts i Karlskrona och Göteborg, 12.e respektive 27.e augusti,) är huggna ur samma granitblock, som vi hämtat från Rosenholms övningsfält. Nilssons stenhuggeri i Sölvesborg har stått för stenarbetet.

När detta skrivs återstår tre publika event. Karlskrona 12 - 14 augusti, Göteborg 26 - 28 augusti samt Malmö 23 - 24 september

Därefter kommer jubileumsorganisationen att avvecklas och förbereda sig för nya uppgifter i vår 500-årigs tjänst.

Johan Melin

100 års perspektiv på Örlogsflottans utveckling. Segelfartyget G. D. Kennedy, vars förstäv syns till vänster, inköptes av Marinen 1923 och gavs som skolfartyg namnet af Chapman. Korvetten Härnösand med paradeleverad pjäs och paradmanskap erhöll HMK:s bästa sjöhälsning, vilken han tränat på som signalofficer ombord torpedbåten Vega för femtio år sedan. En av många traditioner som för-
 enar gårdagens och nutidens sjömän.
 Foto C-G Dahl

Överbefälhavaren Michael Bydén tillsammans med rep-
 resentanter för Försvarsmaktens olika delar

Amiralitetspastor Daniel Breimert förrättar korum

HM Konungen tar emot hederskompaniet i samband med
 avtäckelsen av minnesstenen på Skeppsholmen

Marinens Musikkår på marsch över Skeppsholmsbron. I
 täten flaggtrumslagare Karin Svensson

Hederskompaniet på marsch till ceremoniplatsen

HM Konungen inspekterar musikkåren tillsammans med marinchefen

HM Konungen låter täckelset falla

Marinchefen konteramiral Ewa Skoog Haslum, ställföreträdande marinchefen brigadgeneral Peder Ohlsson och marinförvaltare Magnus Hall

Fartygsparad. Närmast kameran Veteranflottiljens motor-torpedbåt T 46

Minnesstenen. Texten lyder:

” För rikets försvar sedan 500 år
Spejande ögon mot blånande
horisonter
Från skärgård till hav längs
våra kuster
I samma strider och med samma
sår
från flydda tider mot framtid vi
går”
//J

Foto Maja Hansson,
Försvarsmakten

Projektledaren Johan
Melin vid minnesstenen
på Skeppsholmen

Karlskrona

Den tredje av de fyra minnesstenar, som har eller ska utplaceras, invigdes fredagen den 12 i parken utanför Kungl Amiralitetskyrkan Ulrica Pia. Här får den sällskap av veteranmonumentet och kyrkans tacksägelseplats med konstverket Skeppet.

Ceremonin leddes av projektledaren Johan Melin. Invigningstalare var självklart Marinchefen Ewa Skoog Haslum och vidare medverkade Marinens Musikkår under ledning av musikdirektör Alexander Hanson och flaggtrumslagare Karin Svensson samt tf amiralitetspastor Charlotte Rönnbeck, som ledde korum som en del av

Parad för flaggan. Marinens Musikkår och 1.flaggförare

programmet. Musikkåren spelade självklart Marinens jubileumsmarsch.

Efter marinchefens anförande avtäcktes stenen av projektledaren Johan Melin och Mattias Berg Marinbasen?

Efter ceremonin marscherade musikkåren till Stumholmen för ännu en del av 500-årsfirandet.

Platsen för stenen är vald för att så många människor som möjligt ska kunna besöka stenen och den lilla parken. Platsen har valts genom ett samarbete mellan marinen, Amiralitetsförsamlingen och Fortifikationsverket.

Olle Melin

Marinchefen anländer till minnesplatsen

Täckelset har fallit. Projektledaren Johan Melin till höger och Mattias Berg till vänster

Flaggtrumslagare Karin Svensson informerar. I bakgrunden tf amiralitetspastor Charlotte Rönnbeck och projektledaren Johan Melin

1.pjäs Ellenabben. Foto Olle Melin

Besök på KA-anläggning

På Aspö utanför Karlskrona finns ett antal KA-anläggningar, som i september 2003 av regeringen godkände som byggnadsminnesmärken. Det handlar om fyra anläggningar – Ellenabbsfortet från 1904 – batteri Jutudden från 1940, kustspaningsradar Gruvan från 1954 och batteri Ellenabben från 1972.

De sista kustartillerianläggningarna försvann i och med utgången av år 2000.

Tanken har varit, att anläggningarna ovan skulle bli besöksmål för att ge svenska folket en uppfattning hur vårt försvar varit uppbyggt under olika perioder. Tyvärr har inte visningar av anläggningarna kommit igång ännu, trots att 19 år förflutit sedan beslutet togs. Olika uppfattningar mellan Fortifikationsverket och Statens fastighetsverk har fördröjt frågan. Även Räddningsverket har

varit inkopplade, vad gäller utrymningsvägar m.m. Sådant var det aldrig tal om, när vi utbildade våra soldater i anläggningarna.

Tidigare har olika anläggningar visats i samband med fastighetsverkets *Hemliga rum*. Sista dagen av firandet Marinen 500 år gavs möjlighet för allmänheten att besöka batteri Ellenabben på Aspö. Ett knappt hundratal människor hade styrt kosan till Aspö, där två f.d. kustartilleriofficerare stod för visningen, Per Engkvist och Johan Melin.

Batteri Ellenabben

Kustartilleriets artilleribatterier hade till och med andra världskriget, med några få undantag, utgjorts av pjäser i regel ärvda från flottans fartyg. Efter kriget togs underlag fram för att modernisera det svenska kustartilleriet.

Kraftcentral. Foto Olle Melin

Köket. Foto Olle Melin

En satsning kom att omfatta 30 lätta batterier med en kaliber på 7,5 cm. Batterierna byggdes i tre serier (1 - 3) med tio, åtta respektive tolv batterier i serierna.

Det första batteriet blev Ljugarn på östra Gotland och det sista Vindalsö i Sandhamnsleden i Stockholms melarsta skärgård.

Batteri Ellenabben på Aspö ingick i serie tre och är nummer 23 i hela serien. Anläggningen byggdes åren 1969 - 1971. Anskjutning av pjäserna skedde i september 1971 och efter installationer och utrustning ingick batteriet i krigsorganisationen fr.o.m. den 1 juli 1972. Batteriet var en viktig del i försvaret av örlogshamnen i Karlskrona.

Batteriet övades i samband med ett antal repetitionsövningar, men den vanligaste användningen var grundutbildning av värnpliktig personal. Detta skedde vid 2. batteriet KA 2. Redan 1988 började avvecklingen av dessa batterier. Batteri Ellenabben utgick tillsammans med en handfull batterier ur krigsorganisationen den 31 december 2000. I och med att batteriet utgick fanns inget artilleri i anslutning till Karlskrona örlogshamn.

Batteriet låg med stabsplatsen mitt på Aspö, pjäserna (3 stycken) låg på södra Aspö, huvudmätstationen låg västerut på Bollö och en lasermätstation vid huvudinloppet.

Personalstyrkan utgjordes av cirka 130 man fördelade på sex platser. Batterichef var antingen stamofficer eller reservofficer.

Stridsfakta

Spaningsavstånd med radar	3 - 4 mil
Skottvidd pjäs	12 600 meter, horisonten runt
Eldhastighet	25 skott/minut, halvautomatik
Ammunition	Sjömålsgranat, spränggranat
Eldledning	Artillerieldledning 719
Förnödenheter	30 dagars uthållighet
Elförsörjning	Elverk, 60 dygn kontinuerlig drift
Verkstadsresurser	Svets, svarv, borrar, fräs, verktyg
Förplägnad	Kök, kapacitet 400 man
Sjukvård	Kvalificerad sjukvård med läkare
Skydd mot	Konventionella vapen, alla kända stridsgaser, taktiska kärnvapen upptill 20 kiloton, brand och infiltration

Besökare. Foto Engkvist

De enheter, som ska bevaras, är stabsplatsen och 1. pjäs. Pjäsen är grupperad intill ett annat av byggnadsminnena, Ellenabbsfortet.

Jag hade själv förmånen att under 1960-talet och början av 1970-talet vara chef för ett sådant batteri, först batteri KM 2 i Karlshamn och därefter på batteri Malmö, som låg, där brofästet i dag ligger. Det var mycket stimulerande att jobba med dåtidens främsta teknik inom kustartilleriet.

Olle Melin

Artillerieldledning 719. Foto Olle Melin

Frontverkstad. Foto Olle Melin

Barkasser och slupar från 1800-talet seglar ännu

Slup- och barkasskjulet på Stumholmen i Karlskrona förvaras och underhålls, som namnet anger, flottans slupar och barkasser. Numera innehåller skjulet också segel- och motorbåtar, jollar och andra mindre farkoster.

Men, det är om barkasserna (barkarna) och sluparna, som detta ska handla. Karlskrona Båteskader (CBE), bildad 1867, ser till, att ett antal av barkarna och sluparna seglar varje sommar. Det finns sammanlagt åtta barkar, som en gång tjänat som skeppsbåtar på flottans linjeskepp och fregatter. De två sluparna, *Biskopen* och *Biskopinnan*, byggda 1843, byggdes som kommunikationsbåtar för kommandanterna på sjöbefästningarna, *Biskopen* för kommandanten på Drottningsskär och *Biskopinnan* för kommandanten på Kungsholmen.

CBE torde vara Sveriges – kanske världens – äldsta segelsällskap. Eskadern bildades ursprungligen 1783. Syftet var att på ett billigt, personalsnålt och enkelt sätt öva sjöofficerare i segling, manövrering, signalering och evoluering (manöver i förband). Åtgärden var säkert nödvändig, eftersom många officerare i flottan endast hade erfarenheter från roddgalärer eller endast lantmilitär bakgrund.

Eskaderchef är Torbjörn Haraldsson med lång erfarenhet från sina år på flottans skonoter och hans närmaste man är flaggkaptenen Magnus Wallenburg.

2022 har endast tre av båtarna varit rustade, *Tärnan* en gång skeppsbåt på fregatten *Vanadis*, *Örnen* skeppsbåt på fregatten *Desirée* och *Biskopinnan*. Som kuriosita i sammanhanget kan påpekas, att *Vanadis* med *Tärnan* ombord, var det tredje fartyget i världen, som gick genom Suezkanalen.

Den här lördagen i augusti, när jag besökte Stumholmen, skulle en av barkarna, *Tärnan*, segla ut med medlemmar i Föreningen Marinmusei vänner. Tyvärr var antalet anmälda medlemmar inte större än, att det var nog med en bark.

Båtschef denna dag var Lars Haller, pensionerad kommandörkapten med mångårig tjänst på skonoter och gaster (2 stycken) var Yngve Stiessel och Lars Skoglund. Lars Haller är tillika eskaderns skattmästare.

Efter klargöringsarbete, bl.a. med segelsättning, bar det ut på vattnet runt Karlskrona. Det blåste friskt denna dag, så redan från början fick man segla med revade segel.

Det är en fantastisk syn när, man ser dessa skeppsbåtar segla i Karlskrona skärgård, där den äldsta, *Falken*, är 193 år. *Falken* har fungerat som skeppsbåt på linjeskeppet *Försiktigheten*.

Inträdesavgiften till eskadern var från början 1 krona och årsavgiften 3 kronor. Dessa avgifter har bibehållits.

Modellbyggaren Ingvar Bergljung

Idag har dock tillkommit en administrationsavgift på 197 kronor.

Ett annat sätt att koppla till barkarna är att göra modeller av dem. I Torhamn i östra Blekinge bor och verkar Ingvar Bergljung som modellbyggare och han har producerat en stor mängd fartyg och båtar efter deras detaljritningar. Själv har jag lyckan att äga en av dessa modeller föreställande barken *Den Hvite*. Originalet var en gång skeppsbåt på fregatten *Vanadis*.

Olle Melin

Foto Ulla Melin

Klargöring för segling. *Biskopinnan* till vänster och *Örnen*

Seglen på plats

Så bär det av, först med hjälp av åror

Nu gäller segel. Till höger på bilden skolskeppet Jarramas

Här passeras Mjölhareholmen med Kruthuset

Modell av Den Hvite

hermes
REDOVISNING AB

Lars-Erik Nilsson

Auktoriserad Redovisningskonsult SRF

Vi erbjuder hjälp med;
Bokföring, moms, lönehantering
bokslut, årsredovisning och deklaration

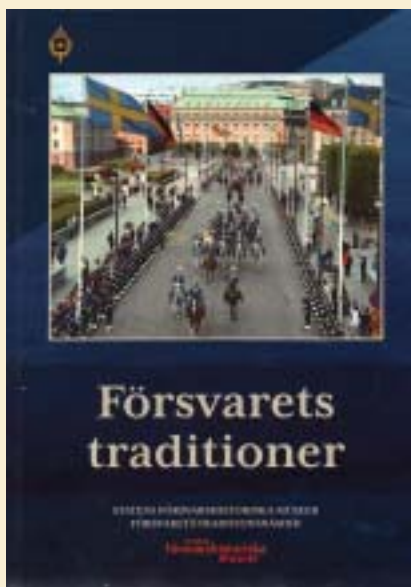
Box 33, 263 21 Höganäs mail: hermes.redovisning@telia.com
Tel 042-33 20 15 fax 042-34 19 16 mobil 070-339 12 99

Julhälsningar

Glöm inte att skicka in en julhälsning,
som kommer att införas i nr 4.
Hälsningarna kostar 40 kr för medlem
och 80 kr för förening
och sätts in på konto 588 19-4 före den
3 november.

Lennart Bresell
Kansliet

Försvarets traditioner

Försvarets traditionsnämnd har på eget initiativ utarbetat denna skrift med beskrivning av det historiska arvet för att lämna rekommendationer till, hur traditionsfrågorna ska hanteras i samband med de stora strukturella förändringar, som nu sker inom Försvarsmakten.

Boken inleds med två kapitel, dels ett vad traditioner innebär och ett kapitel om traditionsvård.

Sedan följer ett antal kapitel med rubriker som *Försvarsmaktens högsta ledningsstruktur*, *Övriga försvarsanknutna myndigheter*, *Gemensamma lednings-/underrättelseförband*, *Armén Marinen*, *Flygvapnet*, *Försvarsgemensam logistik*, *Hemvärnet m.m.*, *Frivilliga försvarsorganisationer*, *Kamratföreningar*, *Gemensamma skolor och centra*, *Statsceremoniell verksamhet samt Försvarsmusiken*.

En utgångspunkt i historieskrivningen är året 1994. Då blev Försvarsmaktens alla myndigheter en enda myndighet. Marinen som försvarsgren tillkom 1936 i och med tillsättandet av Chefen för marinen.

Som ett exempel väljer jag kapitel 8, Marinen. Här kan man läsa om förbandstyper och vapenslag, marinens ledning, de olika vapenslagen och vidare den historiska bakgrunden från 1522 till 1994, förband som utgått och nyetablerats m.m. m.m.

Boken är en alldeles utmärkt upp-

slagsbok för förbandschefer men också en bok, som är ett eldorado för den, som är intresserad av militär historia.

Det är ingen bok man sträckläser, men om man tar fram den då och då, så fastnar man snart i boken och läser vidare.

Till boken hör också ett antal digitala bilagor. Dessa hittar man på Sveriges försvarshistoriska museers hemsida (SFHM).

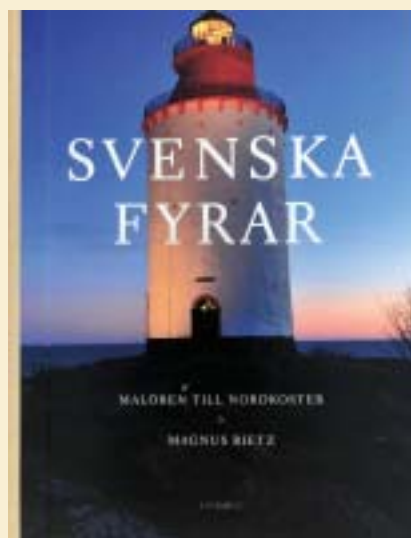
Intressant för Marinen är bilagorna 2, Heraldik, bilaga 4 Marinen och bilaga 8, som heter Bibliografihänvisningar och som egentligen är en förteckning över de källor, som använts i arbetet med boken.

Sammanfattningsvis – en utomordentlig beskrivning, vägledning och historik om Försvarsmaktens traditioner.

Statens försvarshistoriska museer.

ISBN 978-91-978595-5-4

Olle Melin

Svenska fyrar

Boken har undertiteln *Malören till Nordkoster* och beskriver 100 svenska fyrar i Östersjön, Öresund och Västerhavet.

En bok med samma titel kom ut 2009 md tilltryck två gånger, 2002 och 2009. Denna bok är slutsåld för länge sedan.

Så här skriver författaren Magnus Rietz

En bok om Sveriges fyrar, som är

fotograferad och skriven för mer än tjugo år sedan, kan inte på ett bra och rättvist sätt skildra hur det står till med dem idag. Det har hunnit flyta mycket vatten kring våra fyrar kan man nog säga, mycket har förändrats.

Författare konstaterar att det är avsevärt bättre med våra fyrar 2022 än det var i slutet av förra seklet.

Boken innehåller alltså bilder och beskrivningar av 100 svenska fyrar från Malören längst in i Bottenviken till Nordkoster nära gränsen mot Norge.

Det är såldes en helt ny bok, som läsaren har i sin hand.

Det, som mest slår läsaren, är alla de fotografier, som är tagna på fyrarna och deras omgivning. Till detta kommer en kort men mycket informativ beskrivning av respektive fyr. Dessutom finns ett antal bilder på fyrar, som inte kommit med bland de hundra. En kort beskrivning av fyrväsendet och lite fyrteknik finns också med.

Det är främst bilderna, som gör denna bok så intressant och, jag säger, vacker. Det är bara att njuta och kanske längta till platserna, när man ser bilderna i boken.

Författaren Magnus Rietz är född 1951 och bosatt i Nynäshamn och deltidboende på Gotland. Förutom att han är en utomordentlig marinfootograf är han också nautiker, kustjägare och en stor djur- och naturvän.

Han var med och startade Svenska Fyrsällskapet 1996 och boken är tillägnad sällskapets ordförande, Esbjörn Hillberg, från start till 2020, då han hastigt avled. Författaren har själv bidragit till, att ett tiotal fyrar återtänkts i Sverige.

Under sommaren 2022 har ett antal korta reportage sänts i Sveriges radio kring ett antal av våra fyrar. Reportagen har varit mycket intressanta och lärorika.

Boken *Svenska fyrar* är ett strålande verk, där man njuter av varje bild.

Lind& CO.

ISBN 978-91-8018-406-9

Olle Melin

Sjömakt & sjöfolk

Det har kommit ett antal böcker i ämnet Marinen 500 år. Först och främst tänker jag på praktverket *Vår marin 500 år*. Därefter har det kommit ut allt ifrån ett häfte på Vikens sjöfartsmuseum till två andra, som jag vill kalla praktverk. Ett är en bok, utgiven av Sjöhistoriska samfundet, kallad *Sjömakt & sjöfolk*. En annan är Sjöhistoriska museets årsbok med titeln *Klart skepp!*

Senare i höst kommer Marinmusei årsbok, ännu så länge utan titel. Det kanske inte är slut med detta, vi får väl se framtiden an.

Sjömakt & sjöfolk, med underrubriken, *Den svenska flottan under 500 år*, är en riktig tegelsten på cirka 450 sidor, men så uppfattar man inte boken, när man väl kommit igång att läsa den. Man kan säga att boken omfattar två delar, dels Flottans utveckling 1522 – 2022 och dels den marina infrastrukturen. Den första delen inleds med förhållandena i Sverige före 1522 och avslutas med Ny inriktning och återtagning 1991 – 2022.

Två författare står bakom verket, Lars Ericson Wolke, professor emeritus vid Försvarshögskolan och AnnaSara Hammar, filosofie doktor i historia.

Båda är välkända författare i marina ämnen, men har förutom detta en mycket stor historisk bredd.

Bara litteraturlistan (tryckta källor) imponerar. Cirka 500 titlar är presenterade. Till detta kommer otryckt material.

Man kan säga, att boken ger en total bild över Flottans historia. Den är lättläst och ger en bra bild av vår svenska flotta med startåret 1522. NORDIC ACADEMIC PRESS. ISBN 978-8-9189361-23-2

Olle Melin

Klart skepp

Klart skepp heter sjöhistorisk årsbok för 2022 – 2023 och har undertiteln *Svenska flottan i krig och fred under 500 år*.

Det handlar alltså om ytterligare en bok för att celebrera vår marin och dess 500 år.

Boken har en mycket tilltagande layout och mycket varierat innehåll.

Huvudrubrikerna i boken är de sex århundraden, som de fem seklen representerar.

Inte mindre än 13 välkända marinskildrare medverkar i boken och många spännande rubriker lockar till läsning.

Boken inleds med att professor emeritus vid Försvarshögskolan gör en gedigen resumé över örlogsflottans 500 år. Sedan följer en rad olika ämnen med marin anknytning.

Tyvärr finns det, som jag tolkar det, några sakfel, men det förtar inte intrycket av boken som helhet.

Det bjuder mig emot att framhålla den ene författaren före den andra, men jag kan inte låta bli att nämna Ulrica Söderlinds kapitel om *Livet*

ombord – mat och hälsa samt Thomas Engevalls kapitel *Torsten Hagman – En modig sjöofficer*.

Men även de övriga kapitlen lockar verkligen till läsning.

Som alltid när det gäller sjöhistorisk årsbok, så är bildmaterialet på topp liksom övriga illustrationer.

Historiska Media, Lund
ISBN 978-91-7789—964-8

Olle Melin

Nordiskt marinkadettmöte i Bergen, Norge

Parad genom Bergen. I täten för den svenska gruppen går Svante Bornerheim

Samma veckoslut, som Marinen firade sitt 500-årsjubileum i Karlskrona, genomfördes det traditionella nordiska marinkadett, denna gång i Bergen på norska västkusten.

Det är marinkadetter från Danmark, Finland, Norge och Sverige, som träffas utbyter erfarenheter, lär sig av varandra och lägger grunden för ett framtida gott samarbete och inte minst kanske skaffar sig vänner för livet.

Det första nordiska kadettmötet ägde rum i Lysekil 1948.

En av kadetterna i år var Svante Bornerheim, som tidigare figurerat i Flottans Män som mönstrande ung man, som värnplikting, som sjöman och som soldat. Nu är Svante kadett på officersprogrammet med 3.sjöstridsflottiljen som hemmaförband.

Svante berättar, att man flög från Kastrup till Bergen, att man deltog i parader, genomförde ett akademiskt seminarium och gjorde studiebesök på flottbasen Haakonvern. Till detta kom ett stort antal idrottstävlingar som simning, dragkamp, terränglöpning volleyboll m.fl. grenar. Framgångarna för de svenska kadetterna var tyvärr inte så stora. Dessutom, säger Svante, hade man mycket roligt och knöt många nya kontakter. Vistelsen i Bergen var mycket positiv och stimulerande.

När detta läses är Svante tillbaka på Sjöstridsskolan, där kadetterna i Svantes årskull utbildas till nautiker.

Svante Bornerheim/Olle Melin

En speciell hälsning till Finland och Sverige

Samling på Haakonverns flottstation

Foto Sandra Haug, Helene Grønseth och Frida Muren

Lokalföreningarna informerar

Region Mitt

Gotland

Hedersankarutdelning

Tisdagen den 10 maj uppvaktade förbundet vår hedersmedlem Eric D Nilsson med Flottans Män Hedersankare för hans personliga och högt uppskattade stöd till vår lokalförening, framför allt till den nya Marinstugan, som invigdes högtidligen av Eric D 2018. Eric bar stolt detta hedersankare vid det kommande 80-årsfirandet vid Marinstugan.

Flottans män Gotland firar 80 år

Det föreligger osäkerhet, hurvida Flottans Män på Gotland instiftades 1941 eller 1942, men ett kort från 1941, där någon antecknat några namn bl.a. Brannehielm, Furustubbe, Edström, Wigren, Karlén och Gardelin, som omges av yngre pojkar/män i blåkrage sittande vid dukat bord i en flaggspelsprydd lokal någonstans i Visby, kan kanske vara nära svaret. Anteckningar från 1942, om att ett antal sjömän möttes den andra lördagen i månaden på Strandgatan 16 i Visby, torde stadga att Flottans Män Gotland då kan ha konstituerats som lokalförening. Tyvärr saknas andra uppgifter om fortsatt verksamhet, än att föreningen lades i träda under 1943. I juli 1972 besökte stadsjagaren HMS Visby sin "hemmahamn". Naturligtvis ordnades det med ett besök ombord efter uppmaning från Tord Jansson. Deltagandet skedde med ett 10-tal intresserade "flottister" bl.a. biskopen och före detta marinpastorn Olof Herlin. Sällskapet samlades i gunrummet och beslutade att bilda en kommitté i syfte att återuppväcka Flottans Män Gotland. I kommittén ingick bl.a. Kihlander, Edström, Nilsson och Jansson. I september 1972 höll 17 kamrater ett konstituerande möte på Hemse Hotell hos krögaren Nisse Sundberg, varvid en styrelse valdes. 1972/73 hade föreningen 24 medlemmar. Hedersledamot var Oscar Krokstedt. Medlemsantalet ökade efter hand, för att 1980 vara upp i 80 intresserade "flottister". Tyvärr hade föreningen ing-

en fast punkt, utan fick genomföra sammankomsterna främst på Hemse hotell hos krögaren Nisse Sundberg med fru Marianne, Slite hotell, restaurang Lindgården, Skeppargillet men också på de olika mässarna vid öns regementen främst A 7 på Korsbetningen i Visby och KA 3 i Fårösund.

Således planerades, att vårt 80-årsfirande skulle äga rum 2022, ett jubileum som då sammanföll med Marinen 500 år och därmed kunde förgyllas med en strålande födelsedagskonsert av Marinens ungdomsmusikkår Kronan. Det blev en mycket uppskattad tillställning i anslutning till Marinstugan för de dryga 50-tal medlemmar med respektive, som hörsammat inbjudan och som förutom skön musik i strålande solsken bjöds en kulinarisk havsinspirerad mingeltallrik med tillhörande dryck.

Marinen 500 år

Redan 19 april inledde vår egen "jubileumsamiral" Lars Danielson vårt eget firande med att Claes - Göran Dahl, huvudredaktör för bokverket Vår Marin 500 år, föreläste om Marinen 500 år. Marinens ungdomsmusikkår Kronan gästade Gotland den 15 - 17 juli. De var inbjudna av vår förening och Gotlands Sjövärnskår för att jubilera Marinen 500 år med en jubileumskonsert vid Gotlands försvarsmuseum i Tingstäde.

Dryga 100-talet museibesökare i publiken fick lyssna på en timmes bred repertoar i linje med militärmusikkårens anrika "folkbildningstradition". Marscher kopplade till Flottan och våra gotländska regementen, populärmusik; bland annat ABBA och Björn Skifs och lokala låtar som Summarn Kummarn och Vardagsvisu. Deras resa på ön fortsatta till Stora Coop i Visby, en födelsedagskonsert vid vårt eget 80-årsfirande, musikmarsch i Visby kring Almedalen och hamnen med stor publik samt en avslutningskonsert för besökare vid Kneippbyn Resort med Pippihuset.

Den sista pusselbiten i vår lokala del av Marinen 500 år blir ett föredrag i september av Marinstabschefen kommandör Fredrik Palmqvist i ämnet "Marinen i framtiden".

Festligheterna runt Marinen 500 år och vårt eget 80-årsfirande hade inte varit möjligt utan stöd från Rederi AB Gotland och dess dotterbolag, Region Gotland, DBW (De Badande Wännerna), Gotlands museum, Gotlands försvarsförening, Gotlands Försvarsmuseum, Stora Coop och Kneippbyn Resort. TACK!

Lars Ellebring

Foto Lars Ellebring

Norrköping

Den 18 maj åtog jag mig att försöka ta hand om skrivande och vara PR-man för FM Norrköping. Det började bra, för jag fick något att skriva om på en gång. Vår kamrat Malte Strandh kom med två inramade sjökort över Östersjöns vatten. Ursprungsdatum var 1800-talet. Ett stort tack till Malte för gåvan. Men det är inte bara sjökorten vi har fått av Malte. Han har även bidragit med sex skinnklädda stolar, som finns i biblioteket och sprider sin glans där.

Onsdagen den 18 maj hade vi vår första grillkväll för året. Tyvärr så har ju covid-19 ställt till det med en massa förtret för oss. Men nu kunde 41 man avnjuta grillad karré och korv och till detta potatissallad och diverse tillbehör. Vädret var verkligen på vår sida. Det var även vår grillmästare Ingemar Åström med hjälp av Bosse Dahlgren. De fick mycket beröm för sin insats. Ingen behövde ta vägen om korvkiosken på hemvägen.

Söndagen den 29 april deltog vi på Veterandagen med nio man. Under en strålende sol stod vi uppställda med flaggvakt vid FN-monumentet utanför Matteus kyrkan här i Norrköping. Många tal hölls den dagen med bl.a. av vårt eminenta värdförbands vice flottiljchef Erik Öhrn. Efter talet tackade han oss för vårt deltagande under ceremonin. Publiken tackade med en kraftig applåd för genomförandet av minneshögtiden.

Sedan kom det stora firandet av Marinens 500-årsdag, där våra första marina fartyg seglade under Svensk Flagga. Vi får tacka Gustav Eriksson Vasa för hans insats till Marinens tillkomst.

Det blev ett mycket omväxlande program. Röjdykarna började i Vadstena med en rodd med tre valbåtar, som slutade i Söderköping. På sjöarna var det kapprodd. Kanalen är för smal för detta. Jag mötte dem i Norsholm, efter att de korsat sjön Roxen. Deras händer var inte vackra utan fulla med plåster och lindade med trasor. Så stora blåsor har jag nog inte sett. Efter påfyllning av energi gick rodden vidare till slussen Brådtom, som är den enda slussen i kanalen som bytt namn. Den 13 november 1904 körde ångaren *Mars* på slussportarna, som splitterades. Av kraften, som blev av det utströmmande vattnet, drogs även det övre paret portar med och blev kaffeved. Den delen av kanalen fick stängas av till nästa seglingsäsong.

Man ska inte ha bråttom i slussarna. På sjön Asplången blev det kapprodd igen. Dagen efter blev det rodd till slutmålet Söderköping. Där visade man upp det röjdykarna arbetade ned och gjorde PR för Marinen och förhoppningsvis lockade man några att söka sig till Försvarmakten.

Flottans Män Norrköping och Hemvärnet deltog i ceremonin vid avtäckningen av minnesstenen

Foto Willy Almberg

Den 7 juni invigdes minnesstenen i Söderköping, där den är placerad på Fisktorget, mera känt som Rådhusorget.

Det blev mycket pompa och ståt. Marinens Musikkår spelade, en valbåt kom med den tretungade flaggan, svensk lösen sköts. Sedan blev det marsch från hamnen till Fisktorget, musikkåren spelade och den marina flaggvakten gick snyggt i takt. Flottans Män, Skepparsocitén, Hemvärnet och Stenbocks karoliner deltog också i marschen, alla med den svenska flaggan och respektive förenings flagga. När alla kommit på plats, började det dugga och regnet ökade tyvärr. Det hölls tal varvat med musik. Så följde avtäckningen av minnesstenen, som blir en fin prydnad på Fisktorget. Stenbocks karoliner sköt svensk lösen och man hade inte sparat på krutet. Söderköpings kommun stod för avslutningskaffe med fin räksmörgås. Det blev en dag att minnas. Marinens Musikkår gjorde en strålende insats och är verkligen värda applåder de fick.

Är ni nyfikna på, hur vi har det i Norrköping, är ni välkomna till vår lokal på Bråvala. Vi har öppet alla onsdagar och lördagar mellan kl 09 - 00 och 12 - 00. Det finns kaffe, läsk och smörgåsar att tillgå. Vi räknar med att hålla öppet under hela året. Nu under sommaren sitter vi utomhus vid vackert väder och om det mot förmodan regnar så flyttar in i lokalen. Normalt är vi cirka 18 - 20 på onsdagarna, något färre på lördagarna. På midsommardagen var det tio, som fikade Dennis hade varit ute och plockat midsommarblommor och prytt borden med. Mycket trevligt!!

Willy Almberg

Norrtälje

Medlemsvärning

I slutet av juni tog Norrtäljeföreningen tillfället i akt att värva medlemmar på Roslagens Sjöfartsminnesförenings traditionella Beckbyxans Dag på Väddö.

Benämningen Beckbyxa härrör från de gamla segelfartygens tid. Efter en lång tid till sjöss var sjömannens kläder så nersmorda med beck och tjära, att de kunde stå för sig själva, därav benämningen Beckbyxa för den till sjöss väl befarne.

För att hedra de, som är väl befarna i föreningen eller på annat sätt betytt extra mycket, är Beckbyxa en hedersutmärkelse i Roslagens Sjöfartsminnesförening - Beck och tjära - sjömans ära. Platsen är förövrigt väl känt för Region Mitts medlemmar, då vi haft två femkamper vid det unika museet.

Den här dagen dunkade tändkulemotorn från Pythagoras. I ett stånd kunde man slå sin egen tamp. Barnen fick lära sig att slå knopar. Nystekta strömmingsmackor är alltid populära och till allt spelade och sjöng *Tidens Brus* från Åland shanties och svenska sjömansvisor med klara röster från estraden. Dessutom var självklart hela det fantastiska museet öppet med alla intressanta föremål och historier.

Rätt plats – rätt manskap

Vår bedömning var, att vi där hade en tämligen väl selekterad målgrupp, vilket visade sig vara riktigt, då de värningsfoldrar vi printat, gick åt. Här knöts kontakter med

både flottister och kustartillerister. Någon hade varit ambulerande artillerist inom KA, någon hade legat på jagarna *Gästrikland* och *Östergötland*. Ytterligare någon hade haft en far på *Fylgia* och var själv marint intresserad. Det dök också upp intresserade kvinnor med anknytning till flottan. De fick kontaktinformation och uppmanades gå till vår hemsida och se höstens program. Vi tycker, att vi lyckas få till intressanta program och hoppas att det ska motivera till medlemskap med socialt umgänge till ärt-soppan varje torsdag.

Många uppslag som ska in i kalendariet
C - G Dahl, som varit ansvarig för jubileumsboken, ska berätta om *Marinen 500 år*. Vi ska vidare besöka *Skeppsholmens Båtbyggarskola*, där de bygger en galeas och andra mindre båtar, vår medlem Jöran Westling ska berätta om *Columbus fyra resor*.

Vidare blir det ett föredrag om *The White Fleet* och ett föredrag om *Ubåtsjakt*. Lars Nylén från Sjöfartsminnesföreningen har lovat berätta om *Redare i Roslagen*. Vi får höra om en *Resa genom Ryssland*, se filmer om *Jagaren Halland*, om *Fyren Bengtskär i Finska viken* och en film om *Rang, Roller*

Västerås

Då vi i senaste två numren försummat att rapportera, vad som hänt hos oss i Västerås, vill vi nu göra bot och bättring.

Om vi backar bandet en bit, så vill vi börja i augusti 2021, då vi hade ett mycket trevligt besök av *HMS Jägaren* i vår stad. Flera medlemmar hade följt med ombord från Strängnäs. Flottans män mötte fartyget på kajen. Där hade vi tält, i vilket vi informerade om vår verksamhet, rekryterade nya medlemmar och sålde T-shirts. Fartyget bjöd på rundvandring ombord och senare på kvällen bjöds på grillning.

Under hösten bjöds vi in till Ledningsregementets (LedR) kamratförening i Enköping för att delta i luftgevärsskytte och en otrolig föreläsning av Lars Nevander. Lars farfar tjänstgjorde ombord på *MS Kors-holm*, som torpederades av en tysk ubåt utanför Floridas kust. Lars har genom efterforskningar och en sagolik tur och osannolika sammanträffanden lyckats hitta sin far-fars grav i Florida.

Årsmötet hos oss gick av stapeln den 5 februari. Inlånad mötesordförande var Fredrik Wiebe, som kommer från LedR:s kamratförening. Fredrik löste uppgiften med bravur, snabbt och effektivt.

Den 24 februari var vi ånyo inbjudna till föreläsning i Enköping, något som kan ses som en tanke. Föreläsningen skulle hållas av överste Pär Blid och handla om Ukraina. Observera, att detta var samma dag, som Putin angrep Ukraina! Pär har bl.a. tjänstgjort som militärattaché i Moskva och job-

Kenneth Lundgren berättar, att man får en intressant tidningen fyra gånger om året.

och Status på Örlogsfartyg under 1600-talet. Vi pratar också om en resa till Ålands Sjöfartsmuseum och en temadag om *Dartorns utveckling från floppydisc till de möjligheter dagens utrustning erbjuder*.

På hösten samlas vi också traditionsenligt vid vårt stockankare vid Norrtälje kyr-

ka, där vi hedrar dem, som aldrig återvände från havet,

Nu håller vi tummarna, att apkoppor och covid inte ställer till det.

Göran Hedberg

bat inom OSSE. Föreläsningen, som planerats, fick kastas i papperskorgen och Pär improviserade och gav en mycket intressant bild av läget i Ukraina och hur den ryska sidan tänker.

I februari var det även regionmöte på Drottning Viktorias örlogshem, där vi deltog med flera representanter.

Traditionsenlig ärtsoppsmiddag intogs i marinlokalen i mitten av mars. Heder till klubbmästare Börje och hans Annelie.

På konungens födelsedag deltog vår Stieg Andersson ombord på segelfartyget *af Chapman*, då stor flaggning hissades.

I maj deltog samme Stieg på en resa med LedR kamratförening, under två dagar till Boden, där bl.a. besök på fortet ingick.

Nationaldagen firades i Västerås med parad till Djäkneberget, där vi naturligt-

vis deltog. Efteråt var det samkväm i Marinlokalen.

I juni besöktes Gålöbasen på inbjudan av *HMS Jägaren*. Där fick vi en rundvandring ombord samt en ärtsoppslunch av guds nåde, som deras eminente kock serverade. Därefter bjöds på en hisnande tur med *HMS Spica*, som gick i rote med robotbåten *Ystad* följda av helikopter ut genom Långbälings-sund och tillbaka, där nämnde kock bjöd på fika. Det var ett evenemang, som våra medlemmar kommer att minnas i eviga tider. Under våren har föreningen deltagit vid bortgångna kamraters begravningar med fanborg, något som varit mycket uppskattat bland anhängare till den bortgångne.

Janne Skoog

Nationaldagen

Karlskrona

Vårens program fortsatte med, att vi den 19 maj genomförde två aktiviteter: Ett 20-tal medlemmar mötte upp vid Sjöräddningsstationen på Hasslö, där vi mottogs av stationschefen Rolf Svensson och hans medarbetare. En inledande presentation gavs av Sjöräddningsstationens uppdrag avseende sjöräddningslarm, sjuktransporter och förebyggande uttryckningar och hur stationen arbetar med frivilliga krafter och med ekonomiska bidrag från sponsorer och privatpersoner.

Efter presentationen blev det gruppvis visning av räddningsbåtarna *Rescue Michano* och *Rescue Cecilia Bratt* med presentation av båtarna och deras förmågor och prestanda.

En ny byggnad är under uppförande för att bli utbildnings- och samlingslokal och även tjäna som förråd för stationens utrustning.

Det är enbart frivilliga krafter som ställer upp och håller detta viktiga uppdrag igång 365 dagar om året. Verksamheten bedrivs med medlemsavgifter, sponsorer och frivilliga bidrag från företag och institutioner.

Efter besöket på Sjöräddningsstationen förflyttade vi oss till det intilliggande Fiskemuseet. Där mottogs vi av Jan Holmberg, som hälsade oss välkomna till museet och gav en beskrivning, hur museet tillkommit och byggts upp under många år med stöd

och hjälp av frivilliga insatser. Flera av museets aktiva guidade oss runt och berättade om det mycket välordnade museet. Verksamheten bedrivs med medlemsavgifter och gåvor samt alla frivilliga eldsjälarna, som lägger ner mycket arbete. Efter visningen serverades grillad korv och dryck samt kaffe och kaka i solskenet utanför museet.

Vid Riksårsmötet i Riga deltog 11 medlemmar från vår förening. Vi bokade buss till Stockholm, där även deltagare från Karlshamn, Västervik och Norrköping samåkade.

Vår stora utmaning i juni var att stå som värd för NMK - Nordiska Militära Kamratmötet 2022 i Karlskrona den 10 - 12 juni. Delegater från Danmark, Norge, Finland och Sverige kom till Karlskrona för att träffas och besöka militära sevärdheter under två fullspäckade dagar.

Arrangemanget medförde ett stort ansvar med mycket arbete för vår förening. Se rapportage på annan plats i tidskriften.

För vidare aktuell information om våra aktiviteter under hösten anmodas våra medlemmar att gå in på hemsidan, <https://flottansman.se/karlskrona>, för att hitta dagsaktuell information. Eller kontakta någon i styrelsen för att få senaste information. Vi ser fram emot, att så många som möjligt kommer till våra aktiviteter.

Stellan Andersson

Trelleborg

Torsdagen 7/4 gjorde vi en busstur runt den nya anläggningen i **Trelleborgs Hamn**. Inom hamnadministrationen är man väldigt stolta över den snart färdigställda anläggningen och har under våren haft gratis rundturer för lokalbefolkningen.

FM Trelleborg manade upp 25 medlemmar på bussen, som tog oss runt den 50 hektar nya anläggningen; den gamla delen av hamnen är också cirka 50 hektar. Den helautomatiska incheckningen med uppställningsplatser för lastbilar, de delvis färdiga områdena för logistik, lagring m.m, färjelägena 10-14, järnvägsramper, sidoramp läge 7 och Waterfront, den nya, blivande centralbyggnaden besiktigades under landlordchefen Ulf Sonessons kunniga värdskap. Imponerande!

Än mer imponerande är satsningarna på miljö, modern teknik och utvecklingen av de nyinkomna, hypermoderna färjorna! Trelleborgs hamn har, äntligen via EU, fått Trafikverket att inkludera Trelleborg som en viktig hub, en av EU:s fem viktigaste hamnar. Så nu kvarstår bara en efterlängtat ringväg runt staden, som vi vill staten skall hel- eller delfinansiera.

www.trelleborgshamn.se

Den 29/5, på Veterandagen, invigdes ett nytt Veteranmonument i Östervångsparken i Trelleborg. Ett hundratal veteraner, honoraries och andra intresserade deltog vid ceremonin. FM Trelleborg deltog med delar av styrelsen, ytterligare några medlemmar med familjer och med presentation av föreningsflaggorna. Fint väder, och Hemvärnets Musikkår satte ytterligare glans på evenemanget. FM Trelleborg siktar på att årligen delta vid Veterandagsfirandet. Särskilda plaketter delades ut till Cypernveteraner, häribland vår medlem Thomas Andersson, (Trea från vänster på bilden)

<https://www.facebook.com/groups/805255509591877>,

Hasslö Fiskemuseum, Jan Holmberg. Foto: Stellan Andersson.

Cyperveteraner,

FM Trelleborg deltog vid Totalförsvarets Dag i Malmö den 18/6. Innan detta, för att samla information om vad som händer under nya instruktioner från Försvarsmakten, deltog vår ordförande och skattmästare i grundkursen i det som numera kallas *Tillsammans försvarar vi Sverige*. Utbildningen ligger numera under FUB, Försvarsutbildarna. Utbildningen är mycket intressant, mycken givande information och många idéer om informationsinförskaffning. Vi hoppas på en Flottans Män-strategi inom området!

Totalförsvarets Dag var ett imponerande arrangemang, där alla vapenslag deltog med marinbesök, svenska såväl som utländska, flyguppvisningar, landsättningsuppvisningar mm. Allt detta på ett jätteområde i Malmö Hamn och på Stortorget visade samtliga civilförsvarorganisationer upp sig.

Sonny Spurr

Västervik

Sommaren är snart tillända, Här i Västervik har den varit mycket varm i slutet av juni och hela juli. Turisternas antal har varit många och visfestivalen hölls i vanlig ordning. Hasselörodden genomfördes en het julidag. En nyhet i år var Classic Boat Meet med mycket vackra träbåtar i Sjöstaden – Pampas Marina.

Som vanligt har restaurangerna höjt sina priser, i år mer än vanligt. Och matpriserna i mataffärerna har gått upp, så man tror inte det är sant.

Under sommaren har vi haft en jubileumsutställning på Västerviks museum. Den handlade om Tjustrs Båtsmanskompani och redovisas på annan plats i denna tidning. Jag hade en hel del besökare under mina pass på utställningen och speciellt minns jag en familj med japaner, som var mycket intresserade. Det var endast ungdomarna, som talade engelska om än ganska bristfälligt. Fadern i familjen hade varit officer i den japanska Flottan och var mycket intresserad av båtsmännens villkor. Han trodde, att vi fortfarande hade båtsmän, som bodde i modernare torp och jag hade svårt att få honom att förstå, att båtsmanskompanierna avvecklades för 150 år sedan. Men med hjälp av papper och penna liksom en del pantomim, så lyckades jag till slut.

I Flottans Män hade vi vårt första styrelsemöte efter semestern den 8 augusti, där aktuella frågor behandlades. Då verksamheten i stor utsträckning stått stilla och uthyrning av stugan ej varit möjlig, så har ekonomin försvagats avsevärt. Vi är fortfarande på plus i räkenskaperna, men vi kan nog inte tillåta oss några extravaganser.

Till vårt klubbmöte i augusti planerar vi

för en resa till Skutmuseum i Figeholm. Vi planerar för samåkning, som innebär, att vi arrangerar anmälan och försöker para ihop bilägare och passagerare. Bensinkostnaderna är numera stora och vi har inte diskuterat, hur kostnaderna skall fördelas mellan bilägare och passagerare. Tidigare har passagerare fått dela på bensinkostnaden. Den statliga bilersättningen är ju numera 25 kronor per mil. Vi får se, var vi hamnar.

Så fyller vi 40 år i år. Vår sekreterare håller på att göra i ordning en historik över vår 40-åriga verksamhet, som nog kommer på vår hemsida. Vi får se, om det blir något 40-årskalas.

Christer Warfvinge

Växjö

Våren sista tisdagsträff ägde rum den 3 maj. Därefter har vi haft uppehåll under juni och juli med tisdagsträffarna.

Ett stort tack till den tappra skara, som ställde upp vid vår städdag 12 maj. Det städades och fejdades både i Marinstugan och utanför. Efter ett väl utfört arbete serverades Lennart Fribergs hemlagade köttsoffa.

Nationaldagen den 6 juni lockade ett stort antal medlemmar. Efter välkomstdrinken bjöd som vanligt föreningen på maten, som traditionsenligt bestod av sill och potatis. Efter flagghalningen serverades kaffe och jordgubbstårter, som också traditionsenligt bakats av ordföranden.

Efter att ena trappan till Marinstugan börjat vittra sönder har den under några dagar i juli reparerats. Vi riktar ett stort tack till Tommy, Sten, Leif och Janne.

Höstens aktiviteter startade med tisdagsträff 2 augusti. Ett gäng glada medlemmar samlades för en gemytlig stund. Där fick vi stifta bekantskap med Johan Gunnarsson, som är vår nyaste, tillika yngste, medlem. Ordföranden tilldelade honom FM-nålen. Därefter fick Tommy Andersson slipsnål och manschettknappar med Jagaren Småland som motiv för sitt arbete med trappan.

Annelie Sandgren

Malmö

Först lite mer detaljerad info om Mikael Westerbergs föredrag den 25 april, som inte kom med i förra numret: Förmodligen har ingen missat överstelöjtnant Joakim Paasikivi, som dagligen lämnar sakkunniga kommentarer till Ukraina-tragedin. Men hur många känner till, att hans farfars far, Johan Gustaf Hellsten (som förfinskade sitt namn till Juho Kusti Paasikivi) var en av de fyra statsmän, som på sin ålders höst lotsade Finland genom några av 1900-talets många kriser? Om Paasikivi d.ä. och hans båda företrädare Pehr Evind Svinhufvud och Gustaf Mannerheim samt något om efterträdaren Kekkonen berättade vår medlem Mikael Westerberg på vårt möte den 25 april.

Vi fick veta att "Ukko-Pekka" alias president Svinhufvud, förhandlade under särregna förhållanden med Lenin om Finlands självständighet. När inbördeskriget bröt ut, gällde det för Svinhufvud, som då de facto var Finlands lagliga regeringschef, att rädda livet och ta sig ut från det av rödgardisterna behärskade Helsingfors. Ingen lätt sak, eftersom alla vägar och järnvägar var bevakade av de röda, hamnen igenfrusen och tillgängliga flygplan sönder eller bevakade. Som den nyfikne nog har gissat, löste Svinhufvud det till synes hopplösa problemet genom att i skydd av mörker smyga ombord på och kapa en isbrytare, som tog honom över Finska Viken till Tallinn.

Nytt för de flesta av oss var att finnarna faktiskt hann med att välja en tysk furste till kung av Finland. Kung Väinö I kom dock aldrig till sitt rike. Tysklands nederlag 1918 omöjliggjorde planerna på en finsk monarki med ett furstehus från Tyskland. Finland blev republik med den västvänliga överbefälhavaren Mannerheim som riksföreståndare.

Mikael visade även två filmer. Dels fick vi se, när Gustaf V reste med flygplanskryssaren *HMS Gotland* och träffade president Svinhufvud i Åbo. Filmens höjdpunkt var en katapultstart från kryssaren med en S 9 Hawker Osprey. Den andra filmen visade Gustaf VI Adolfs statsbesök i Helsingfors. Den resan företogs år 1952 med kryssaren *HMS Göta Lejon*, när kalla kriget var som kallast. Rykten florerade om sabotage eller till och med sovjetiska angrepp mot kryssaren, varför finska marinen på svensk begäran skyddssvepte leden till Helsingfors. Allt gick väl den gången, men försiktigheten var inte obefogad; bara några veckor senare blev två svenska flygplan nedskjutna på internationellt vatten av sovjetiska jaktplan.

Vårens sista månadsmöte den 30:e maj inleddes med att ordförande hälsade två nya medlemmar välkomna, Hans Idh och Staffan Sjöberg. Var och en fick berätta lite om

sin tid i Flottan och bägge hade lite längre relationer, vilket var intressant för oss.

Därefter högg vi in på levererade landgångar med god aptit. Klart så blev det tid för ordförande att föredra *HMS Fylgias* långresa 1947–1948. Allt skedde med Torsten Bernelius bilder, som vi tacksamt fått tillgång till. Paus för kaffe och kaka och boklotteriet. Därefter föredrogs *HMS Gotlands* sommarresa 1949 med bilder från samma källa, här redovisade från en tvåvinklig kadetts ögon och de syntes spegla ett ganska behagligt liv med utflykter, besök i Visby och kungäbesök. Detta var sista månadsmötet under vårsäsongen och vi önskade varandra ”god sommar” och välkomna igen i augusti.

Hans Carlsson

Aspirant K89 Torsten Bernelius

Region Väst

Göteborg

Kamrater inom Flottans Män!

Under perioden från slutet av april till och med juni har följande bedömts vara av intresse för våra kamrater utanför FM Göteborg att ta del av. Under hela perioden har de kamrater, som så önskat, kunnat besöka Marinstugan under förmiddagarna på ons-

dagar och söndagar. Kaffe och tilltugg samt trevlig samvaro med givande diskussioner och resonemang om bl.a. framtida Nato-medlemskap har varit uppskattat av de närvarande

Vid klubbafton den 28 april höll Kent Nordström ett föredrag om mindre kända

händelser i radiorymden under andra världskriget. Föredraget skulle hållits i januari, men ställdes in på grund av nya Coronautbrott. Det blev nu genomfört i april i stället för den aviserade föredragshållaren, som hade fått förhinder. Kent ställde upp och fick fram sitt budskap med bravur. Han beskrev mycket intressanta händelser för mellan 75 och 80 år sedan för de cirka 30 närvarande, mycket belåtna kamraterna.

8–10 maj ägde årets Riksårsmöte rum med Tallinks *M/S Baltic Queen* från Stockholm till Tallinn och åter. Detta har väl beskrivits i nr 2 av Flottans Män och här kan jag tyvärr bara konstateras, att endast två personer från FM Gbg deltog. Ett beklagligt lågvattenmärke, som jag inte tror kommer att upprepas framöver (Göran Andersson och jag själv deltog). Kanske kan pandeminären vara en förklaring till det låga deltagandet. Vi hoppas och tror på ökat deltagande nästa år från västra regionen, då FM Göteborg har ansvaret.

13–17 maj gästades Göteborg av *HNLMS Rotterdam* vid Amerikaskjulet och kamratföreningar med flera fick möjlighet att besöka fartyget. Fartyget är ett 166 meter långt amfibietransportfartyg, med helikoptrar och landstigningsbåtar. Hon deplacerar cirka 14 000 ton med cirka 130 mans besättning och plats för drygt 600 marinsoldater, 90 pansrade fordon eller 32 stridsvagnar. Flottans Män tillsammans med några andra föreningar gjorde besök ombord på förmiddagen och på eftermiddagen den 15 maj. Fartyget har besökt Göteborg för några år sedan och några av oss hade varit med ombord redan då. Vi blev väl mottagna med

bra och delvis jobbig rundvandring (åtta däck upp och ned) och nybakt från bageriet ombord vid kaffestunden i matsalen. Vi var åtta från FM Göteborg på eftermiddagen.

19 maj var det åter klubbafton i Marin-stugan med vår flitige medlem Kent Nordström, som på ett ytterst pedagogiskt sätt hanterade gamla astronomiska metoder, att ta fram sitt läge och framför allt longituden. Kent har prövat alla redovisade metoder själv och det var mycket intressant att ta del av de svårigheter, som förelåg innan pålitliga kronometrar hade utvecklats. Drygt 25

nöjda medlemmar var närvarande denna kväll.

Nationaldagen kunde genomföras på planerat vis med cirka 40 deltagare och inledades vid monumentet för sjökrigets offer vid Västkustens Marindistrikt och Göteborgs fartygsförband under andra världskriget. Vår sångkör sjöng, ordföranden höll tal liksom den tillförordnade kaplanen. blommor lades ned vid monumentet och därefter vid vår Långa grav för att hedra våra medlemmar och anhöriga, som lämnat jordelivet före oss. Det var stämningsfullt och gynna-

des av härligt väder. Det hela avslutades med kaffe och tilltugg i stugan.

Under juli och första veckorna av augusti har det varit låg verksamhet i föreningen. I övrigt har planering för nästa års Riksårsmöte bedrivits samt givetvis förberedelser för höstens aktiviteter. Mer om föreningens verksamhet i vår egen tidskrift *Pejlingar*.

Lars-Erik Uhlegård

Ängelholm

Vi förbereder oss nu för höstens och vinterns aktiviteter! Men först lite om vårens och sommarens begivenheter. Vi hann med två föredrag, dels Röda Korsets de Vita Bussarna och sedan var vår lokalhistoriker Johan Brink hos oss och hade ett specialkomponerat föredrag för Flottans Män Ängelholm. Temat var: Skäldervikens (Engelholms) hamn och gamla tiders båttrafik på Rönne å.

Vår kock har försett oss med förstärkt frukost varannan söndag. Han begärde permission två söndagar för annat arbete. Då kallade vi in kvinnliga vikarier. Sin återkomst firade Uffe med att bjuda på lördagslunch med helstekt kottlettrad. Uffe bjöd på både sig själv och på maten. Men vår spargris blev även gödd.

På vår fixardag kom flera medlemmar och det spisades korv med bröd och öl därtill. Alla åt och drack och Joakim fixade. Vår tradition första maj var tillbaka, när Hemvärnets Musikkår besökte oss. Vi tog emot 45 musiker, som avslutade sin reveljmusik vid Kajutan. 10 medlemmar serverade musikererna sillfrukost med tillbehör. Stämningen var hög! Det sjöngs både vårvisor och andra visor, så att taket lyfte sig! Musikerna sa, att äntligen är våra två svåra år över och vi måste fortsätta denna fina tradition, som är 58 år gammal. Vi kommer till Flottans Män igen till nästa år. Musikåren är professionell och har i sommar återigen medverkat vid högvakten i Stockholm.

Den 29 maj högtidlighöll vi Veterandagen och hade prominenta gäster. 12 fredsbaskrar gästade oss och tillsammans med 10 medlemmar åt vi smörgåstårter. Det blev ännu en lyckad tillställning. Vi var överens om, att en ny tradition var skapad och att vi ses igen till nästa år.

Marinen 500 År firade vi stillsamt med flaggan hissad och varmkorv till ett dussin-tal medlemmar.

Därefter blev det trögt. Vårt korum första söndagen i juli drog inte mycket folk och den första tisdagen med våffelserving var

Hemvärnets Musikkår hälsas välkomna till Kajutan 1 maj av vår f.d. ordförande Lars Linde.

ej hellre lyckosam. Jag tänkte då, att aktiviteter på sommaren behövs kanske ej. Många föreningar ute i samhället är ju bara aktiva på vår- och höstterminerna. Men sedan skrällde det till! Övriga tisdagar med våfflor blev succé. Många besökare och medlemmar kom och vi fick glädjande ett antal nya medlemmar. Grillfesten som vi planerade med kort varsel gick av stapeln den 3 augusti och 24 personer kom och njöt av grillbuffen i den sköna sommarkvällen. Vi har även hunnit med en "dubbeltura" till Helsingör med fartygsidentifieringar och "två röda och en grön".

Nu ser vi framåt med många trevliga söndagsfrukostar i Kajutan. Om vi fortsätter med Hans Ottos frågesport får vi se, men några både gamla och nya medlemmar vill gärna hålla mini-föredrag. Kräftskiva och ärtsoppsmiddag skall vi också hinna och det står ju att läsa i vårt program. Programmet upptar också, att vi tänker medverka

vid högtidlighållandet av Krigsseglardagen tillsammans med Helsingborgs sjöfartsförening. Marinens sista jubileumsbesök, det i Malmö, kommer vi att åka till.

Vi är halvt lovade ett studiebesök hos bröderna Ravanis på Nyhamns Såg- och Båtbyggeri. Dessutom planerar vi för en ny Helsingörsresa men då med besök i dockan på Helsingörs varv, alltså Museet for Sjöfart. Vi planerar även en veterankväll, då äldre medlemmar kommer att berätta om våra unika föremål i Kajutan. Vårt julsamkväm gör vi extra högtidligt i år, för det sammanfaller med att föreningen fyller 85 år.

Till de medlemmar, som fortfarande inte har betalt årsavgiften, kan jag meddela, att ni slipper läsa Flottans Mäns tining nr 4 - 2022. Jag gläder mig i stället åt att många nya, glada gossar har mönstrat på hos oss! Välkomna!

Bertil Lundvall

Födelsedagar Vi hyllar

95 år född

1927-10-29 Bengt Sjöquist MÖLNLYCKE
1927-11-09 Svante Svensson KIVIK
1927-12-04 Eric D. Nilsson VISBY
1927-12-13 Bengt Bergman MORGES SCHWEIZ

90 år född

1932-10-22 Ove Hagström NORRKÖPING
1932-10-23 Sixten Esberg SUNDSVALL
1932-10-28 Bengt Ljung STOCKHOLM
1932-11-22 Rune Klingborn LJUSTERÖ
1932-11-22 Solveig Lagerblad KARLSHAMN
1932-12-22 Anders Harald Blomstrand LUND
1932-12-30 Torsten Jansson ENKÖPING

85 år född

1937-10-01 Rolf Svensson VÄSTERHANINGE
1937-10-09 Curt Sederlin GUSTAVSBERG
1937-10-20 Bo Wehnert HALMSTAD
1937-10-23 Stig Pettersson HOLSBYBRUNN
1937-11-07 Bo Pettersson TRELLEBORG
1937-11-08 Rolf Nilsson VÄSTERVIK
1937-11-09 Bo Hedberg VÄSTERÅS
1937-11-11 Roger Sundberg FORSHAGA
1937-11-12 Åke Berg NORRTÄLJE
1937-11-16 Bo Elmquist BORLÄNGE
1937-11-17 Lars-Erik Johansson KARLSHAMN
1937-11-17 Sture Nilsson STORA VIK
1937-11-22 Ingvar Abrahamsson ALINGSÅS
1937-11-22 Kurt Olsson VÄXJÖ
1937-11-26 Kennet Hagelin TIMRÅ
1937-11-27 Lars Erik Wikström HÄRNÖSAND
1937-11-30 Göte Rahm KARLSTAD
1937-12-01 Sylve Östervall SUNDBYBERG
1937-12-03 Eskil Johansson HAVERDAL
1937-12-11 Kurt Lycke LYSEKIL
1937-12-14 Bertil Nilsson VÄSTERVIK

80 år född

1942-10-02 Berndt Malmström JÄRNA
1942-10-02 Rolf Åhrberg NORRKÖPING
1942-10-03 Tommy Lindqvist HÄRNÖSAND
1942-10-06 Christer Odebjer KARLSKRONA
1942-10-06 Even Mathisen KARLSTAD
1942-10-08 Nils-Erik Persson STURKÖ
1942-10-12 Bengt Bylund VÄSTERVIK
1942-10-12 Lennart Stenberg BROMMA
1942-10-20 Björn Ljunggren LIDINGÖ
1942-10-31 Rolf Berglund SALTSJÖ-BOO
1942-11-01 Carl-Olof Berglund ENEBYBERG
1942-11-03 Gunnar Stenström V FRÖLUNDA
1942-11-05 Ingvar Lindros GOTLANDS TOFTA
1942-11-08 Bengt Olsson VISBY
1942-11-08 Olov Andersson SOLLENTUNA
1942-11-09 Bo Almström VÄSTRA FRÖLUNDA
1942-11-12 Kaj Holst ROCKNEBY

1942-11-17 Lars Gomersson VARBERG
1942-11-17 Raimo Penttilä STORA VIK
1942-11-24 Hans Gunnar Ericsson ÅRSTA HAVSBAD
1942-11-26 Ingvar Svensson KALMAR
1942-11-28 Conny Gunnarsson KALMAR
1942-12-15 Håkan Löfgren VÄSTERHANINGE
1942-12-21 Kåre Hassellöv SMÖGEN
1942-12-21 Sven Bertil Niklasson ÄNGELHOLM
1942-12-22 Per Söderström KOLMÅRDEN
1942-12-25 Tommy Hedenström DALARÖ
1942-12-27 Jan-Erik Sjögren GÖTEBORG
1942-12-27 Olof Jönsson ÖSMO
1942-12-29 Rolf Eriksson LYSEKIL
1942-12-29 Rolf Gustavsson JÄRNA

75 år född

1947-10-02 Lilian Hansson JÄRNA
1947-10-03 Björn Barsby HALMSTAD
1947-10-03 Lars Gustafsson NORRKÖPING
1947-10-19 Stig Gustafsson HALMSTAD
1947-10-20 Sten-Åke Johansson NORRKÖPING
1947-10-23 Rune Gustafsson ESLÖV
1947-10-24 Göran Holmgren ÅHUS
1947-10-25 Tommy Texius INGELSTAD
1947-10-29 Rutger Edwards VISBY
1947-10-29 Sten Paulsson KARLSKRONA
1947-11-01 Johan Wahlgren BROMMA
1947-11-04 Christer Jansson GRÄDDÖ
1947-11-06 Per Gunnermark SÖDERTÄLJE
1947-11-06 Sven-Åke Björk SKÄRBLACKA
1947-11-07 Tonie Johansson RÄTTVIK
1947-11-10 Tommy Svärd FÄRJESTADEN
1947-11-12 Iwan Wöldern VISBY
1947-11-16 Joseph Nordgren NORRTÄLJE
1947-11-17 Chatrin Vinlöv BERGEFORS
1947-11-21 Anders Kierkegaard STOCKHOLM
1947-11-23 Elisabeth Johansen NYNÄSHAMN
1947-11-24 Nils Johan Pettersson ÄNGELHOLM
1947-11-26 Peter Björnhage VÄSTRA FRÖLUNDA
1947-12-06 Anders Christborn GRUNDSUND
1947-12-21 Håkan Hedlund STOCKHOLM
1947-12-27 Wiggo Lander FISKEBÄCKSKIL
1947-12-30 Leif Lönn NORRKÖPING

70 år född

1952-10-04 Göran Hasslerud STOCKHOLM
1952-10-06 Carl-Johan Ekströmer FÄGELFORS
1952-10-06 Clas-Åke Anderson NORRKÖPING
1952-10-24 Gunnar Skulth TÖSSE
1952-10-27 Lennart Fors HALMSTAD
1952-10-30 Göran Larsbrink SÖDERHAMN
1952-10-31 Jan Tornerhjelm MÖRARP
1952-11-02 Karl-Gustav Karlsson DALS-LÅNGED
1952-11-04 Manne Hultström MALMÖ
1952-11-09 Göran Sjöquist STOCKHOLM
1952-11-10 Benny Andersson TRELLEBORG

1952-11-17 Lage Öhlund MUSKÖ
 1952-11-23 Stig Svensson HALMSTAD
 1952-11-28 Bo Stenberg VÄSTRA FRÖLUNDA
 1952-12-03 Jan-Olof Moberg VISINGSÖ
 1952-12-11 Leif Niklasson LYSEKIL
 1952-12-12 Bengt Granrot TABERG
 1952-12-18 Peter Ekström NORRKÖPING
 1952-12-21 Tomas Wilén KARLSTAD
 1952-12-24 Kristina Widgren VÄSTERHANINGE
 1952-12-28 Anders Banby MALMÖ
 1952-12-28 Leif Lysberg LYSEKIL

65 år född

1957-10-28 Jan Brännström SUNDSVALL
 1957-10-30 Stefan Nylund JÄRFÄLLA
 1957-11-11 Michael Larsson ONSALA
 1957-11-12 Lars Åke Hansson STOCKHOLM
 1957-11-21 Anders Mikaelsson VÄSTERHANINGE
 1957-11-25 Peter Leveau HELSINGBORG
 1957-11-28 Staffan Kull JOHANNESHOV
 1957-12-16 Christer Ivansson HALMSTAD
 1957-12-16 Christer Milton VÄSTERVIK

60 år född

1962-10-09 Peter Rodin ÅRJÄNG
 1962-10-15 Örjan Persson KARLSHAMN
 1962-10-23 Per Näslund SUNDSVALL
 1962-11-01 Peter Johansson STAFFANSTORP
 1962-11-11 Anders Hamrén STOCKHOLM
 1962-11-18 Jan Adéen FÄRJESTADEN
 1962-11-18 Johnny Andersson VÄSTERVIK
 1962-11-20 Kristian Andersson STOCKHOLM
 1962-11-21 Roger Olsson LYSEKIL
 1962-12-16 Per Olén HALMSTAD
 1962-12-24 Lars-Olof Thåström FALUN
 1962-12-27 Per Blomgren KUNGSÖR

50 år född

1972-10-22 Karl Bodin VAXHOLM
 1972-10-23 Leif Östgaard JÄRFÄLLA
 1972-11-14 Niklas Noren LYSEKIL
 1972-12-14 Magnus Ramning TÄBY
 1972-12-16 Ola Theander GRÄDDÖ

Nya medlemmar

Vi hälsar följande medlemmar välkomna och önskar att alla skall få mycket glädje av medlemskapet.

Göteborg

Christer Bengtsson
 Peter Forsling
 Bernt Kärrdin
 Jan Odengård
 Ove Svensson

Kalmarsund

Tommy Askerberg
 Peter Sandwall

Karlskrona

Ingmar Elofsson
 Hans Johansson
 Denice Werélius
 Mats Åstrand

Lysekil

Bengt Jillram

Malmö

Jan Fridell
 Jan-Olof Nilsson

Nynäshamn

Mattias Bergqvist
 Per Eriksson
 Caroline Herrstedt
 Peter Johansson
 Per Levin
 Johanna Söderfjäll
 Fredrik Tiilama
 Sebastian Torp
 Adam Westin

Stockholm

Jan Andersson
 Bill Doktor
 Peter Düberg Banke
 Daniel Gandeus
 Malin Harström
 Svante Hellberg
 Henrik Karlsson
 Joakim Kindahl

Bo Ljungberg

Thomas Lund
 Lennart Sunden
 Caroline Söderberg
 Andreas von Schmalensee
 Lovisa Wennerberg

Sundsvall

Thomas Lindberg

Södertälje

Susann Karlsson

Trelleborg

Lars Sigurdh

Växjö

Johan Gunnarsson

Rättelse

I förra numret skrevs om nya frimärken. Bilden med CM. Representant för Post Nord - ska vara Saab/Kockums VD Lars Tossman

Avlidna kamrater

Göran Andersson LANDSKRONA

Född den 10 mars 1942 Avliden den 10 juli 2022

Åke Björkman TÄBY

Född den 9 maj 1927 Avliden den 27 april 2022

Gösta Carlheim-Muller V FRÖLUNDA

Född den 14 mars 1934 Avliden den 8 maj 2022

Per-Arne Corneliusson ASPERÖ

Född den 31 juli 1943 Avliden den 7 maj 2022

Torild Eriksson NORRTÄLJE

Född den 22 december 1928 Avliden den 30 april 2022

Sven Forsling GÖTEBORG

Född den 16 augusti 1944 Avliden den 17 maj 2022

Rolf Fredriksson VÄDDÖ

Född den 1 februari 1941 Avliden den 4 december 2021

Kjell Hansson HELSINGBORG

Född den 2 september 1937 Avliden den 7 maj 2022

Manne Holmberg STOCKHOLM

Född den 17 oktober 1941 Avliden den 26 juni 2022

Jarl Larsson TIMRÅ

Född den 31 maj 1943 Avliden den 2 juni 2022

Rune Leanderson GÖTEBORG

Född den 13 november 1929 Avliden den 8 juli 2022

Bernt-Eric Mattisson NÄTTRABY

Född den 3 augusti 1938 Avliden den 24 juni 2022

Nils-Göran Nordin KARLSKRONA

Född den 23 juni 1933 Avliden den 8 juli 2022

Ove Ohlsson KRISTIANSTAD

Född den 2 september 1936 Avliden den 5 december 2021

Hasse Rådlund GÖTEBORG

Född den 24 juni 1944 Avliden den 26 maj 2022

Kurt Wanderydz SJÖVIK

Född den 31 december 1957 Avliden den 4 juni 2022

Clas Öquist KARLSKRONA

Född den 19 april 1940 Avliden den 20 juli 2022

Hedra våra avlidna kamraters minne med en gåva till Flottans Män. Pg 5 88 19-4.

Efter Din betalning sänder FM kansli blanketten till de sörjande.

In memoriam

Sjökapten Måns Suneson nådde hemmahamnen den 1 augusti efter kort tids sjukdom.

Måns Suneson började sin militära bana i början av 1950-talet i Sjövärmaskären.

Örlogsrodd och navigation med en mindre minsvepare hörde till den inledande ungdomliga utbildningen. Några år senare fick Måns mer sjöben, då med *Flying Clipper*, en tremastad bramsegelskonert, till Västindien och en kappsegling 1956 från Torbay till Lissabon, där fartyget kom före både *Gladan* och *Falken*. Några år senare kappseglade han med ryska *Mir*, ett väldigt mycket större fartyg.

Till segelfartygen hör Måns egen segelbåt *Monsun*, oceangående båt på 16 ton, med mycket segling i sydkinesiska sjön.

Han seglade som 1.officer på *HMS Falken* sommaren 1963, då som fänrik i reserven efter sjökaptensexamen 1960 och studier vid Sjökrigsskolan i Näsbypark.

Det bar åter ut i Handelsflottan som befäl i oceanfart, bland andra i kryssningsfartyget *The White Queen of the seven Seas*, *ms Stella Polaris* och propangastankern *Paul Endacott*.

Allt detta tills Måns Suneson läste skeppsbyggeri i Göteborg och kom till Singapore för att marknadsföra en särskild skeppsbyggnadsmetod i Sydostasien. Han blev chef för Svenska Varvs dotterbolag, som han fick köpa under varvskrisen. Det blev hela 12 år i Singapore.

Måns blev senare sekund, d.v.s. andre man, på signalspaningsfar-

tyget HMS Orion, just under kalla kriget, när Sovjetunionen föll samman och Putin kom till makten.

Vid den tiden hade Måns Suneson studerat vid Försvarshögskolan och blivit örlogskapten med officersfullmakt. Fortfarande seglade han sin *Monsun* och var på ledig tid ordförande i Flottans Män Jönköping.

Måns Suneson utövade ett enastående ledarskap i den nyuppväckta föreningen Flottans Män Jönköping, som är den näst äldsta föreningen i Sverige efter Stockholm. Han var orädd och kunde med sin mänskliga karaktär - fostrad i kamratandan på skepp och i segelfartyg - leda fram besluten för sjömännen på bästa sätt. Måns Suneson var en oslagbar historieberättare.

Flottans Män i Jönköping sörjer sin ordförande och kommer att minnas honom, som den sjöman och skeppskamrat han var. Måns Suneson har nu lämnat in sjösäcken, för evigt förvar.

Flottans Män Jönköping
Styrelsen genom
Leif Aljered

Kontaktmän i förbundsstyrelsen och lokalföreningar

Styrelse och lokala föreningar kan även nås via hemsidan www.flottansman.se

Förbundsstyrelse och kansli

Förbundsordförande	Thomas Engevall	070-588 75 89	Junibacken 9	135 54	TYRESÖ	thomas.engevall@telia.com
Vice förb.ordf	Göran Löfgren	070-495 80 14	Saltö Torg 2 B lgh 1303	371 37	KARLSKRONA	goran.lofgren1@gmail.com
Sekreterare	Krister Hansén	070-381 03 12	Ripstigen 4	170 74	SOLNA	kristerh@flottansman.se
Kanslichef	Lennart Bresell	070-774 31 83	Balingsnäs vägen 92	141 34	HUDDINGE	lennartbresell8@gmail.com
Medlemsregister	Lennart Bresell	070-774 31 83	Balingsnäs vägen 92	141 34	HUDDINGE	lennartbresell8@gmail.com
Infoansvarig	Bo Schagerberg	070-521 44 39	Månbergsvägen 4	140 39	NYNÄSHAMN	bo.sch@bredband.net
Webbansvarig	Krister Hansén	070-381 03 12	Ripstigen 4	170 74	SOLNA	kristerh@flottansman.se
Kansli	Flottans Män	076-7786870	Teatergatan 3	111 48	STOCKHOLM	riksforbundet@flottansman.se
			Öppet tisdagar 9-16			

Region Nord

Representant i förbundsstyrelsen: Cawe Johansson

Härnösand	Roger Karlström	073-410 24 55	Brunnhusgatan 14B lgh 1002	871 33	HÄRNÖSAND	roger.karlstrom@telia.com
Sundsvall	Cawe Johansson	070-659 54 65	Backvägen 6	861 38	BERGEFORSSEN	cawejohansson3@gmail.com sundsvall@flottansman.se

Region Mitt

Representant i förbundsstyrelsen: Krister Hansén

Gotland	Lars Ellebring	070-835 78 73	Furugatan 54	621 44	VISBY	lars.ellebring@live.se
Föreningslokal:	Marinstugan	Gotlandsresor/Scandic	Visby, Färjeleden 3,	621 58	VISBY	
Haninge	Lars Larsson	079-334 18 98	Kullerstensvägen 63	137 61	JORDBRO	vodkalasse@gmail.com
Norrköping	Ove Kumlov	073-156 10 35	Tallvägen 10	616 34	ÅBY	kumlov49@outlook.com
Föreningslokal:	Marinlokalen	073-156 10 35	Lansengatan 38	602 09	NORRKÖPING.	flottansman@telia.com
Norrköping	Olle Jansson	070-587 03 44	Kristoffers väg 1	760 15	GRÄDDÖ	olle-jansson@live.se
Föreningslokal:	FOS-huset		Regementsgatan 22		NORRTÄLJE.	(ej postmottagning)
Nynäshamn	Kjell Johansen	070-641 35 53	Båtsmansvägen 13	149 31	NYNÄSHAMN	kjelljohansen756@gmail.com
Stockholm	Örjan Sterner	070-627 53 97	Marknadsvägen 179	183 78	TÄBY	orjansterner77@gmail.com
Kansli	Flottans Män	072-363 855 4	Teatergatan 3	111 48	STOCKHOLM.	sthlm@flottansman.se
Södertälje	Thomas Westerberg	070-441 311 8	Oaxen 24	153 93	MÖRKÖ	t_westerberg@hotmail.com
Föreningslokal:	Notholmen		Hörningsholm,		MÖRKÖ	(ej postmottagning),
Västerås	Magnus Leucovius	070-332 01 15	Uniformsgatan 12	723 50	VÄSTERÅS	magnus.leu@gmail.com
Föreningslokal:	Flottans Män		Slakterigatan 10	721 32	VÄSTERÅS	vasteras@flottansman.se

Region Syd

Representant i förbundsstyrelsen: Göran Löfgren

Kalmarisund	Stefan Horndahl	070-554 41 80	Värdshusvägen 14	394 77	KALMAR	stefan.horndahl44@outlook.com
Karlshamn	Sewe Lindberg	070-625 60 92	Ronnebyvägen 260	374 30	KARLSHAMN	sewe@sewe.se
Föreningslokal:	Flottans män	0454-163 40	Lärkgatan 2	374 34	KARLSHAMN	
Karlskrona	Lars Saager	0702-815096	Varvsvägen 23	372 97	RONNEBY	lars.saager@telia.com
Kristianstad	Lars-Ingvar Elofsson	0765-10 04 72	Byastensvägen 10	291 77	GÄRDS KÖPINGE	navymanelof@gmail.com
Malmö	Hans Carlsson	070-376 73 89	Vendelsfridsgratan 6 A 6 tr	217 64	MALMÖ	malmö@flottansman.se
Trelleborg	Thomas Ohlsson	0702-56 98 31	Flundrevägen 3	231 92	TRELLEBORG	thomasgohlsson@gmail.com
Västervik	Åke Revelj	079-341 14 26	Hornsvägen 15 M	593 54	VÄSTERVIK	akerevelj@hotmail.com
Växjö	Sten Svensson	0470-811 74	G:a Teleborgsvägen 12	352 55	VÄXJÖ	leifcarlsson41@hotmail.com

Region Väst

Representant i förbundsstyrelsen: Lars-Erik Uhlegård

Göteborg	Lars-Erik Uhlegård	0723-97 21 86	Broslättsgatan 25	431 31	MÖLNDAL	lars-erik@uhlegard.se
Föreningslokal:	Marinstugan	031-29 07 23	Örlogsvägen 6, Nya Varvet.	426 71	V.FRÖLUNDA	goteborg@flottansman.se
Halmstad	Ulf Ångemo	070-350 09 14	Södra vägen 37	302 90	HALMSTAD	ulf.angemo@hotmail.com
Föreningslokal:	Marinstugan	076-880 70 53	Dragvägen	302 90	HALMSTAD	halmstad@flottansman.se
Jönköping	Måns Suneson	0706-372 106	Bergstigen 3	564 32	BANKERYD	mans.suneson@telia.com
Karlstad-Värmland	Göran Olsson	070-415 02 76	Nordsjötorp Backarna	669 92	DEJE	golsson@kommunensbesta.se
Lysekil	Mattias Bergsten	070-535 27 94	Valbogatan 72	453 34	LYSEKIL	lysekil@flottansman.se
Varberg	Jan Steinbach	070-632 24 46	Göthriks väg 8	432 98	GRIMETON	varberg@flottansman.se
Föreningslokal:	Gamla Tullhuset	070-391 04 26	Otto Torelles gata 3	432 43	VARBERG.	
Ängelholm	Bertil Lundvall	070-257 23 66	Storgatan 69	262 35	ÄNGELHOLM	b.lundvall@gmail.com
Föreningslokal:	Flottans Män	0768-49 48 61.	Östergatan 89	262 00	ÄNGELHOLM.	angelholm@flottansman.se

Vid definitiv eftersändning
återsänds försändelsen till:
FLOTTANS MÄN
Teatergatan 3,
111 48 STOCKHOLM

Marindagen i Karlskrona

En helikopter 14 från 3.helikopterskvadron i Ronneby startar och landar ombord på korvetten HMS Visby

För den intresserade fanns möjlighet till en segeltur med Carlskrona Båteskader. Vindarna blev allt bättre för segling ju längre dagen led

Foto Ingmar Elofsson

Individzonen är ett relativt nytt inslag i den allt mer internationa-
liserade Försvarsmakten. - Vi har till uppgift att stötta anhöriga
till utlandstjänstgörande på olika sätt, berättar Mona Lundström.
-Utlandstjänstgöring idag är också inte riskfritt, varför anhörig-
insatserna blir extra viktiga.